Ar pascha wisuschehliga Augsta Keisara Aleksandera II. wehleschanu.

Mahjas Weesis.

Mahjas Weesis ar peelikumeem maksà:

Ar peesuhtischanu eekschsemê:	Rigâ sanemot:	Ar peesuhtischanu ahrsemês:
Par gadu 3 rbl. — kap.	Par gadu 2 rbl. — kap.	Par gadu 3 rbl. 60 kap.
„ 1/2 gadu 1 rbl. 60 kap.	„ 1/2 gadu 1 rbl. — kap.	„ 1/2 gadu 2 rbl. — kap.
„ 1/4 gadu 1 rbl. — kap.	„ 1/4 gadu — 60 kap.	„ 1/4 gadu 1 rbl. — kap.

Politisks un literarisks laikraksts.

47. gada gahjums.

Redakzija un ekspedizija atrodas Rigâ,
Ernsta Plates tipo-litografijâ, burtu leetuwê un foto-kimigrafijâ pee Petera basn.

Sludinajumi maksà:
10 kap. par weenas slejas smalku rakstu rindinu, preekschpusê 30 kap.
Apstellejumi us Mahjas Weesi un sludinajumi suhtami us schahdu adresi:
Въ экспедицію газеты Маясъ Віасисъ, г. Рига. (Mahj. Weesa eksped. Rigâ.)

Mahjas Weesis isnahk weenreis nedelâ, treschdeenâs. — Ar katru numuru isnahk literarisks peelikums un katru mehnesi semkopibas peelikums.

Nosazijumi manuskriptu eesuhtitajeem:

Manuskriptu eesuhtitajeem jawaino redakzijai winu ihstee wahrdi un adreses. Manuskriptus peesuhtot jaeesneedz ari honorara peeprasijums un leeluma (us pascha manuskripta). Raksti bes schahdas peesihmes tiks usluhkoti par tahdeem, par kureem honorars naw maksajams. Eewadrakstu un zitu rakstu honorars nosakams pehz drukatam rakstu rindinam, stahstu pehz drukas loksnem.

Honorari isnemami arween tani gada zeturksni, kurâ raksti nodrukati waj wehlakais tschetru nedelu laikâ pehz noteezejuschâ zeturkschna. Kas schini laikâ honoraru neisnem, teek uskatits par tahdu, kas no honorara atteizees. Neisleetotee manuskripti neteek atpakal suhtiti, ne ari usglabati.

№ 15. **Rigâ,** 10. aprilî. **1902.**

Mahjas Weesa Mehneschraksta

4. (aprila) burtniza isnahkuse.

(Saturu skat. sludinajumos.)

„Dseesmu Puhrs“.

4. burtniza 1902. g. isnahkuse.

(Saturu skat. sludinajumos.)

Saturs: Nolihgums starp Kreewiju un Kinu par Mandschuriju — Behrnu tikumisku juhtu attihstischana pirms skolas laika. (Beigas.) — Ludu literatura. — a) Waldibas leetas. b) Baltijas notikumi. c) No zitâm Kreewijas pusem. — No Rigas. — No ahrsemem. — Teesleetu nodala. — Uhtrupes. — Tirgus sinas. — Telegramas. — Daschadi raksti: Siwju psichiskà dsihwe. (Beigas.) — Sihkumi.

Literariskâ Peelikumâ: Eewestais bruhtgans. (Turpinajums.) — Maja nakts, jeb slihkone. (Turpinajums.) — Par sinatnu derigumu. — Dsejoli.

Nolihgums starp Kreewiju un Kinu par Mandschuriju.

Wina Majestate wisas Kreewijas Keisars un Patwaldneeks un wina majestate Kinas keisars noluhkâ nodibinat un nostiprinat labu kaiminu satiksmi, kas tika trauzeta zaur 1900. gada dumpi Kinâ, usdewa saweem pilnwarneekeem weenotees par dascheem jautajumeem, atteezotees us Mandschuriju. Ar peenahzigàm pilnwaràm apgahdatee pilnwarneeki nolehma sekoscho:

I. pants.

Wina Keisariskâ Majestate wisas Kreewijas Keisars, wehledamees dot jaunu peerahdijumu sawai meermihlibai un draudsigàm juhtam pret wina majestati bogdichanu (Kinas keisaru) neskatotees us to, ka no Mandschurijas robeschu apgabaleem tika isdariti pirmee usbrukumi meerigàm kreewu nometnem, ir ar meeru atjaunot Kinas waldibas waru minetâ apgabalâ (Mandschurijâ), kura paleek Kinas keisaristes sastahwâ, un atdod Kinas waldibai teesibu nodibinat tur waldibas un administrazijas waru, kâ tur bija pirms minetà apgabala eenemschanas zaur kreewu kara spehku.

Kemeru sehra awoti un duhnas,

40 werstes no Rigas, pa Rigas-Tukuma dselszelu.

Ahrsteschanas sesona no 20. maja lihds 1. septembram.

Kemeros ar panahkumeem teek ahrsteti: **lozeklu** un **muskulu reimatisms, seewerschu, nerwu** un **ahdas slimibas, kaulu** un **lozeklu tuberkulosa,** wisada weida **skrofulu** un **sifilisa slimibas. Jauna duhnu ahrstetawa** preeksch **seewerschu slimibam** un daschada weida **reimatisma. Wannu ahrsteschanas kursus** no **12** lihds **30 rbl. Wasarnizas** no **40** lihds **150 rbl.** par **6 nedelam. Atsewischkas istabas** no **10** lihds **25 r. mehnesi. Telpas** ar **pilnu pansiju** pansionatos isnahk no **35** lihds **80** rbl. **mehnesi.** Tuwakas sinas pasneedz awotu pahrwalde. 643,4

Adrese: Ст. Кеммернъ, Риго-Тукумск. ж. д.

II. pants.

Usnahkdama waldibas un administratiwàs waras atkal eeweschanu Mandschurijâ, Kinas waldiba no jauna apstiprina peenahkumu, kâ termina sinâ, tà ari atteezotees us wiseem ziteem panteem, stingri ispildit starp Kinas waldibu un kreewu-kineeschu banku 27. augustâ 1896. gadâ noslehgtà lihguma noteikumus un usnemas (pehz mineta kontrakta 5. panta) peenahkumu ar wiseem lihdsekleem apsargat dselszelu un ta deenestâ stahwoschàs personas, kâ ari apsolas gahdat par wisu Mandschurijâ esoscho kreewu pawalstneeku un winu nodibinato usnehmumu droschibu.

Eewehrojot schos no Kinas keisara waldibas usnemtos peenahkumus, Kreewijas Keisariskâ waldiba no sawas puses apnemas aissaukt pamasam wisus sawus kara pulkus no Mandschurijas, ja ween tur neiszelas jukas un ja zitu walstju rihziba tam neleek schkehrschlu zelâ, ar tahdu noteikumu, ka:

a. 6 mehneschu laikâ, pehz lihguma parakstischanas kreewu kara spehks atstahs Mukdenas prowinzes

Netizami!!! Islaseet!!!

18 rbl. 25 kap. weetâ tikai 12 rbl.

Tikai kamehr atrodas krahjumâ issuhtam wehrtigu garnituru, sastahwoschu is peezàm nepeezeeschamàm leetam pa **wairumâ pirkschanas zenam:**

1 dubultkapselu sudraba pulksteni (wisi 3 kapseli 84. prowes) is labakàs Genfes fabrikas, enkurs, ar 15 akmeneem, uswelkamo atslehgu, noregnletu us sekundu, kursch maksà	12 r. — k.
1 sudraba atslehgu, 84. prowes, kura maksà	— „ 75 „
1 krahschnu jaunselta kehdi ar bortu, maksà	1 „ 25 „
1 jaunselta breloku „binokl“ ar interesantu skatu panoramu	— „ 75 „
1 selta rinki, 56. prowes, anglu fasona, ar ametistu, smaragdu waj zitu akmeni	3 „ 50 „
Kopâ	18 r. 25 k.

18 rbl. 25 kap. weetâ issuhtam wisas schàs leetas **par tikai 12 rbl.** Rakstisks galwojums par pareisu eeschanu us 8 gadeem. Suhtijums us noliktawas rehkina. Issuhtam ari bes rokas naudas eesuhtischanas us pehzmaksu. Interesanti zenu rahditaji ar premiju teek issuhtiti bes maksas.

Adrese: Главному складу часовъ **Г. Колтунъ,** въ **Варшавѣ,** Электоральная ул. № 21 т.

Peesihme: Us pastelletaja wehleschanos pulkstens war tikt par 1 rbl. ar elektrizitates palihdsibu apseltits, tà ka winu gruhti isschkirt no ihsta selta pulkstena. 444/5

Rinka apmehru jaeesuhta ar papira strehmeli.

Slawenee Genfes pulksteni „Week“ is melni bedsinata tehrauda, remontoari, ar selta isgresnojumeem un kehdi ar breloku par 5 rbl 25 k.

deenwidus-reetumu dalu lihds Lao-Che upei, nododot Kinai dselszelus;

b. sekojoscho 6 mehneschu laikâ Keisariskais kara spehks atstahs pahrejo Mukdenas prowinzes dalu un Girinas prowinzi;

c. tahlako 6 mehneschu laikâ atlikuschais kreewu Keisariskais kara spehks isees no Cheilun tsjana prowinzes.

III. pants.

Eewehrojot nepeezeeschamibu aiskawet nahkotnê pagahjuschà gada nekahrtibu atkahrtoschanos, kurâs nehma dalibu ari Kreewijas robeschu tuwumâ stahwoschee kineeschu kara pulki, Keisariskà un bogdichana waldibas paruhpesees usdot kreewu kara eestahdem un kineeschu tsjan-tsjuneem kopeji weenotees par kineeschu kara spehka daudsumu Mandschurijâ un weetam, kur tas stahwès, pa to laiku, kamehr wehl nebuhs aissaukts kreewu kara spehks. Pee tam kineeschu waldiba apsolas, bes kara spehka, kahds pehz weenoschanàs starp

Daschadi raksti.

Siwju psichiskà dsihwe.

(Beigas.)

Leelakais daudsums ir tahdu siwju, kuras ligsdas pawisam netaisa, bet ikrus ismet parastâs dabiskâs weetâs un pehz tam dodas atkal tuhlin projam, atstahdamas sawus pehznahzejus dabas gahdibâ. Tomehr ari starp scheem aukstasinu dsihwneekeem ir sastopami behrnu mihletaji wezaki, kuri apbalwoti ar ruhpem par sawu pehznahzeju likteni — ir siwis, kuras schim noluhkam buhwè pastahwigas ligsdas un netaupa winu apkopschanai wajadsigàs puhles un gahdibu.

Pee daschàm siwim preeksch schahdàm ligsdam noder pee paschu wezaku rumpja atronoschee, jau no dabas eerihkoti, sewischki mahjokli. Tà peem. juhras adatas un juhras sirdsina (peederigas pee Lophobranchi sugas) tehwineem, atrodas sem wehdera netahl no astes gala masi maisini (sominas), kuros teek usnemti no mahtitem ismestee ikri un tik ilgi nehsati pee sewim, kamehr no teem iseet masas, pilnigi attihstijuschàs siwtinas. Pee mums schis siwis usturas Melnajâ juhrâ.

Kahds pehtneeks Agass rakstja, ka winsch Zeilonas salas tuwumâ sastapis tik koti behrnus mihlejoschas siwis, ka tàs eeweeto un isperina ikrus sawâ mutê, lihdsàs rihkles kaulinam. Daschas siwis atkal, kà peem. ruputscha siws, usbuhwè sew ligsdas pussadausitâs kruhsès, wezos sahbakos un zitos tamlihdsigos preekschmetos, kuri kaut kà nebuht, waj nu ar apsinu waj nejauschi eetikuschi uhdenî. Tur tad winas ismet ikrus. Schìs originalàs siwis dsihwo Seemel-Amerikas uhdenos.

Starp siwim pastahwigu ligsdu buhwetajam, weenas dsihwo tropiskajâs juhrâs, otras — mehrenajos uhdenos.

Pee pirmàs kategorijas wispirms buhtu peeskaitams Jawas schnaukatajs (Osphoronemus olfax). Schi ir samehrâ deesgan leela siws, jo sasneedz garumâ lihds 6 pehdas un smagumâ lihds 20 mahrz. Preeksch ikru meschanas minetàs siws tehwinsch buhwè no uhdens augu lapam un steebrineem eegarenu ligsdu, apm. duhres leelumâ. Peezas, seschas deenas, eekams ligsdas buhwe naw pilnigi pabeigta, winsch neatwehl sew ne minutes laika preeksch atpuhschanàs. Kad beidsot ligsda gatawa, tad mahtite peepeld un eedehj tajâ 600 lihds 1000 olinu.

Sargasas juhrâ dsihwo atkal zitada weida ligsdu buhwetaju siwis, kuras teek sauktas par Antennarius marmoratus. Schìs siws plakanà, saspeestà, jozigà galwas forma, dewuse schai Sargasas apdsihwotajai nosaukumu — brunu ruputscha siws, kurpretim sawas raibàs ahdas krahsas dehl wina teek saukta ari par marmora siwi. Brunu ruputscha siws interesanto ligsdu pamatigi ispehtijis pasihstamais Agass. Pehz abrejà isskata aplukojot wina isskatas it kà apaka, kamolweidiga uhdensaugu masa, diwu duhru leelumâ. Uhdensaugi sawstarpigi saseeti jeb saweenoti kopâ ar sewischkeem smalkeem, elastigeem deedsineem, us kureem weetam karajas ikru gabalini; bes tam wehl ikrini atrodas iskaisiti pa wisàm pahrejàm ligsdas dakam. Ir peenemts, ka Antennarius buhwè minetàs ligsdas ar spuru palihdsibu. Kad ligsda pee-pildita ar ikreem, ta teek atstahta dabas gahdibâ, jo pate siws, aispeld juhrâ, nodarbodamàs ar sawas zilts jau dsihwo pehznahzeju apsargaschanu un ehdinaschanu.

Wiswairak mahksligako siwju buhwetaju skaitâ peeder ari Choestotamus pictus, kursch sastopams Brasilijas un Gwianas uhdenos. Winsch pagatawo sawu ligsdu no uhdens augeem, buhwedams to starp meldreem wirs uhdens un atstahdams apakschâ zaurumu, kur eeeet mahtitei. Tehwinsch pehz ikru apaugloschanas — kas tikai pee siwim koti reti atgadas, nebehg wis tuhlin projam, nelikdamees par saweem pehznahzejeem ne sinat, bet paleek winu tuwumâ par sargu. Weetejàs peekrastes apdsihwotaji, kuri pasihst minetàs siws schahdu eeraschu, isleeto to sawam noluhkam par labu — lai guhstitu behrnus mihlejoscho tehwu. Schim noluhkam wini eelaisch uhdenî sem ligsdas sawadu swejas kurwi un ar weegleem siteeneem par ligsdu nopuhlas peegreest schim apstahklim tehwina usmanibu. Eeraudsidams breesmas, kuras draud isnihzinat wina lolojumu, Choestotamus sazehlis spuru adatas kà kuilis sarus, sirdigi metas aisstahwet ligsdu, bet pee tam, protams, weegli kriht isliktajàs wiltigajàs lamatàs.

Melnais ronis (Gobius niger), kursch apdsihwo Eiropas juhras, israhda ne mahak stipras ruhpes, war sazit pat mihlestibu par saweem pehznahzejeem. Usbuhwejis ligsdu no uhdensaugeem, winsch dodas usmeklet mahtiti un tàs atradis, dsen weenu pehz otras pee sawas buhwes mest tajâ ikrus. Kad ligsdâ ikri ismesti, winsch paleek pee tàs lihds tam laikam, kamehr no olinam isschkikas masi siwtuleni. Wisâ peru laikâ winsch nerimstoschi un usmanigi wehro un raugas us katru nelaimi un breesmam, kuras draud wina zilts pehznahzejeem.

Bet no wiseem apakschuhdena walsts apdsihwotajeem, buhweschanas mahkslâ un ruhpès par saweem pehznahzejeem dselonsiwij, kura sawu nosaukumu mantojuse no tam, ka winai us muguras un sem wehdera atrodas wairak spizu, duroschu un koti asu adatu, lihdsigas roschu, ehrkschku un ziteem tamlihdsigeem augu dseloneem. Schee dseloni pee katras sugas sastopami daschadâ skaitâ un wina sastopama ari muhsu uhdenos.

Prof. Romenss pasino sekoschu wisai interesantu nowehrojumu pee weenkahrschàs desmitadatainàs dselonsiws (Gasterosteus pungitius, колюшка):

„1. majâ 1864. g. labi eerihkotâ akwariumâ tika eelaists wideja leeluma dselonsiws tehwinsch, pee kura atkal pehz diwàm deenam tika peelaistas diwas paaudsejuschàs, tàs paschas sugas mahtites. Pehdejo peeraschanàs pamudinaja tehwinu pee nerimstoschas, steidsigas darbibas. Winsch tuhlin tai paschâ brihdi kehràs pee ligsdas buhwes no duhnu gabalineem, miruschàm schkeedrinam un dsihweem deegweidigeem uhdensaugeem, rihkodamees pehz jau eepreeksch nodomata plana. Tikai pa masam brihtinam winsch atrahwàs no darba, lai waretu pamihlinatees ar mahtitem . . . Drusku pakoketejuse mahtite it kà atbildedama us wina mihlinaschanos, sekoja tam pakal ligsdâ, pee tam reisem peldedama tam ari pa wirsu . . . Minetà rihziba beidjàs ar to, ka tehwinsch eebahsa galwu ligsdas zaurumâ, bet mahtite gaidija stahwedama wirs ta. Tiklihds winsch bija atpeldejis nost, mahtite eegahja ligsdâ un pehz ihsa laizina ismetuse ikrus, atkal isgahja pa otru galu laukâ. Pehz tam tehwinsch apaugloja olinas, pawehzinaja ar asti pa ligsdu un metàs meklet jaunu mahtiti. Wisa ligsdas buhwe un olinu eedehschana tajâ neatnehma wairak laika par 24 stundam. Ari pehz tam wehl tehwinsch turpinaja sargat ligsdu deenam un naktim, bet wisas tàs stundas, kad spihdeja gaisma, winsch isleetoja ligsdas buhweschanai.“

Pehz Bechera nowehrojumeem tribsadatainà dselonsiws (Gaster. aculeatus), tiklihds winas pehznahzeji isschkikas no ikreem, isahrda ligsdu un wisu sawu laiku isleeto jauno siwtinu apsargaschanai. Tai gadijumâ, kuru nahzàs nowehrot minetajam dabas pehtneekam, kopâ ar dselonsiws tehwinu, eeksch akwarijuma atradàs diwi lihni un selta kahrpa, kuras leelumâ dselonsiwi pahrsneedsa kahdas diwdesmit reisas. Eewehrojuschi akwarijumâ jauneeraduschàs siwtinas, pehdejee mehginaja tàs nokert. Bet behrnus mihlejoschais tehws us

kreewu kara eestahdem un kineeschu tsian-tsjuneem atsihts par peeteekoschu preeksch rasbaineeku bandu isnihzinaschanas un semes apmeerinaschanas, neorganiset nekahdu zitu kara pulku. Pehz kreewu kara pulku galigas iseeschanas, Kinas waldibai teek dota teesiba apspreest paschai Mandschurijâ atronoschos kara pulku leelumu, laikâ par to pasinojot Krèewijas waldibai, jo pats par sewi saprotams, ka kineeschu kara spehka sawahlschana Mandschurijâ newajadsigâ daudsumâ neisbehgami dotu eemeslu kreewu kara spehka pawairoschanai Mandschurijas kaiminu apgabalos un zaur to newajadsigâ kahrtâ pawairotu isdewumus kara wajadsibam.

Preeksch polizijas deenesta un eekschejàs kahrtibas usturèschanas Mandschurijâ, isnemot semes gabalus, kuri atdoti Kinas un austruma dselszela beedribai, weetejee gubernatori (tsian-tsjuni) sastahda weenigi no kineeschu pawalstneekeem kineeschu jahtneeku un kahjneeku polizijas pulkus.

IV. p a n t s.

Kreewijas waldiba apsolas atdot ihpaschneekeem 1900. g. septembra beigâs no kreewu kara spehka eenemtàs un apsargatàs dselszela linijas Schanhaikwan-Inkou-Sinmintin. Eewehrojot to, bogdichana waldiba apsolas:

1) ka, ja buhs wajadsiba mineto dselszela liniju apsardsiba, tad schis peenahkums tiks usliktš tikai kineeschu waldibai, pee kam ta nedrihkst usaizinat zitas waldibas peedalitees pee dselszeku apsardsibas, winu buhwes waj ismantoschanas, ne ari atlaut ahrsemju walstim eenemt kreewu atdoto apgabalu;

2) ka mineto dselszela liniju buhwe tiks pabeigta un dselszeli ismantoti zeeschi ispildot noteikumus, kas norunati kà lihgumâ starp Kreewiju un Angliju no 16. aprila 1899. g., tà ari 28. septembrî 1898. g. noslehgtâ lihgumâ ar priwatu sabeedribu par aisnehmumu preeksch mineto liniju buhwes, un bes tam eewehrojot peenahkumus, kurus schi sabeedriba usnehmusès un, proti, nepanemt par ihpaschumu un nekahdâ zitâ sinâ nerihkotees ar Schanhaikwanas-Inkou-Sinmintinas liniju;

3) ka, ja wehlak tiktu ussahkta scho dselszela liniju turpinaschana Deenwidus-Mandschurijâ, waj saru liniju buhwe, kà ari Inkou tilta zelschana, waj ari dselszela gala punkta pahrzelschana us zitu weetu, tad schajos jautajumos wispirms japanahk weenoschanàs starp kreewu un kineeschu waldibam;

4) tapehz, ka kreewu waldibas isdewumi preeksch atdodamo dselszeku islaboschanas un winu leetoschanas nebij eerehkinati wispahrejâ saudejumu sumâ, — kineeschu waldibai peenahkas tos atlibdsinat, kad kreewu waldiba buhs apspreeduse sumu, ko tai nahkas dabuht.

Wisu agrako starp Kreewiju un Kinu noslehgto lihgumu noteikumi, kuri zaur scho salihgumu naw pahrgrositi, paleek pilnâ spehkâ.

Lihgums nahk likumistâ spehkâ no tàs deenas, kad to paraksta abu lihdseju walstju pilnwarneeki.

Ratifikaziju ismaina notiks Peterburgâ trihs mehneschu laikâ no lihguma parakstischanas deenas.

Scho apleezinadami abu lihgumu slehdseju walstju pilnwarneeki parakstija un apstiprinaja ar saweem sergeteem diwus lihguma eksemplarus kreewu, frantschu un kineeschu walodâs. No trijeem teksteem, kuri pehz salihdsinaschanas israhdijàs weenadi, pee lihguma nosihmes istulkoschanas par galweno tiks usskatits frantschu teksts.

Noslehgts Pekingâ diwos eksemplaros 26. martâ 1902. g.

Reisê ar to ihstens walsts padomneeks Lesars nodewa kineeschu pilnwarneekeem notu, kurâ Keisariskas waldibas wahrdâ teek isskaidrots, ka ziwilpahrwaldes nodoschana Niutschwangâ kineeschu administrazijas rokâs notiks tikai tad, kad no pilsehtas ostas buhs aissaukti ahrsemju kara pulki un kad kineescheem buhs atdota Tientsinas pilsehta, kura wehl atrodas starptautistâ pahrwaldibâ.

No augschâ aprahditâ redsams, ka Keisariskà waldiba, stingri peeturedamàs pee wairak reis atkahrtoteem isskaidrojumeem, ussahk Mandschurijas pamasiteju ewakuaziju (atstahschanu) ar to noteikumu, ka atstahschana notiks augschâ aprahditâ kahrtibâ, ja to neaiskawès kaut kahda negaidita rihziba no zitu walstju, waj no Kinas paschas puses un ka Niutschwangas ziwilpahrwaldes atdoschana kineeschu administrazijai notiks, saskanâ ar bogdichana waldibai nodoto rakstisko pasinojumu tikai tad, kad no minetàs ostas buhs aissaukti projam ahrsemju juhras un zeetsemes kara pulki un ja lihdz tam laikam buhs galigi isschkirts jautajums par Tientsinas atpakal atdoschanu kineescheem.

Kinas waldiba no sawas puses opstiprina wisus agrak pret Kreewiju usnemtos peenahkumus, tà tad ari 1896. g. lihguma noteikumus, kam jabuht par pamatu abu walstju sawstarpejai draudsigai satiksmei. Zaur scho aissardsibas resp. atgainaschanàs likgumu Kreewija jau 1896. g. apsolijàs usturet Kinas neatkaribas un neaisskaramibas prinzipu, kas sawukahrt dewa Kreewijai teesibu buhwet dselszeku zaur Mandschuriju un baudit sinamas preekschrozibas, kas stahw ar mineto usnehmumu teeschâ sakarâ.

Pehz pehdejo diwu gadu pamahzoscheem notikumeem ir eespehjams zeret us pilnigu apmeerinaschanos tahkajos austrumos un us draudsigas kaiminu satiksmes ar Kinu tahlak attihstischanos abu keisara walstju interesês. Bet naw ko schaubitees, ka, ja kineeschu waldiba, preti saweem noteikteem apgalwojumeem, ais schahda, waj tahda eemesla pahrkahptu kahdu no augschâ aprahditeem noteikumeem, — tad Keisariskà kreewu Waldiba neeeskatitu wairs sewi par saistitu ne zaur Mandschurijas lihguma noteikumeem, ne zaur agrakeem schai leetâ doteem pastaidrojumeem, un buhtu peespeesta atteiktees no atbildibas par wisàm warbuhtejàm sekam.

Behrnu tikumisku juhtu attihstischana pirms skolas laika.

(Beigas.)

Tahlakais solis tikumistâ audsinaschanâ buhs behrna eepasihschanàs ar ziteem nabadsigeem un truhkumzeetejeem kaudim. Tik schinî leetâ jaribkojas apdomigi un usmanigi. Wiswairak jasargas no tàs lehtàs filantropijas (zilweku mihlestibas), kura sastahw eeksch kapara gabalu — kapeiku un graschu eemeschanâ ubaga zepurê.

Te jagreesch behrna wehriba us galweno, ne us sihkumeem. Tadehk eepasihschanàs ar pirmo ubagu te naw no tik leela swara. Preeksch tikumiskas audsinaschanas mehginajumeem tee neder, jo schinî leetâ no swara newis azumirkligi, bet pastahwigi, dsiki eespaidi.

Katrs kapitals rodas newis zaur peepescheem, nekahrtigeem noguldijumeem, bet zaur pastahwigeem, weenmehrigeem papildinajumeem. Tas pats sakams i par tikumisku kapitalu.

Loti derigi tuwak eepasihtees ar kahdu nebuht nabadsigu gimeni, kur ir behrni un schad un tad apraudsit to.

Zaur to rasees daudz jaunu eespaidu, kuri tikumigi papildina zilweku un ka[illegible]urksht sazel preezigas juhtas.

Peenemsim, ka tahda nabadsiga gimene atrasta. Jums bijuse jau isdewiba palihdset tai materialâ sinâ, un, kas kas galwenakais, eeguwuschi nabadsigàs gimenes ustizibu. Ta sin, ka teem ir draugs, kursch isturas pret teem silti un labwehligi un gataws pehz eespehjas palihdset teem. Tee sin, ka nenomirs badâ, netaps pamesti slimibâ, wahrdu sakot, sin, ka gruhtâ dsihwes brihdî teem draudsiga roka palihdsês. Schahdâ gimenê war droschi eewest behrnu. Naw jabaidas, ka weenkahrschee kaudis atstahs sliktu eespaidu us behrnu. Bet pirms eepasihstinat behrnu ar scho gimeni, jamodina behrnâ interese, zeeniba un lihdszeetiba pret teem kaudim, ar kureem teem nahksees eepasihtees.

Jaaisrahda, ka schee nabadsigee kaudis jaschehlo, ja teem daschreis naw ne maises ne drehbju. Bet galwenakais — behrnam jasin, ka teem naw draugu, kuri justu teem lihdz, schehlotu tos un ka behrnam jabuht par tahdu draugu, tam jamihl schee kaudis, japalihdz teem un jaruhpejas par teem.

Tad war aiswest behrnu us schahdu gimeni. Pirmàs reises tam jaeet ar tehwu waj mahti, lai nepadotos dabigàm bailibas un nedroschibas juhtam. Ilgi behrns nedrihkst pirmâ reisê kawetees, lai realee eespaidi par daudz nenogurdinatu ta un neaisdsihtu winâ wehleschanos tahlak eepasihtees. Lai behrnâ pastahwigi usturas interese, tuwak eepasihtees ar mineteem kaudim un to dsihwi. Behrna prahtâ paliks dsihws kontrasts starp wina mahjas dsihwi un tàs gimenes dsihwi, kurâ tas bijis un kuru redsejis. Tanî paschâ laikâ behrna prahtâ rodas neskaidras domas, kà nebuht masinat scho aso kontrastu, kà nebuht to padarit masak sajuhtamu. Bet no schàm domam, bes kahdeem padomeem, pilnigi dabigi istek wehleschanàs un zenschanàs palihdset. Un ja behrns manis, ka tehws un mahte lihdsjuht wina dwehseles stahwoklim, tas padosees schehlsirdibas juhtam ar patikschanu.

Wezakeem jastiprina behrns schahdâ humanâ zenschanâ un jadod pehz eespehjas wairak lihdsekku, ar kuru palihdsibu behrns waretu israhdit sawu teeschu darbibu schinî sinâ. Tahdu atgadijumu deesgan daudz. War ko nebuht no ehdamâ nosuhtit nabadsigai gimenei un nonesejs lai ir behrns. Tahdi usdewumi behrnam daris leelu patikschanu. Kad behrns pahrnahzis mahjâs, tad wezakeem jaapwaizajas, kà tas ispildijis sawu usdewumu. Tas speedis behrnu apsinigi ispildit sawu darbu un dot sew pascham, tà teikt, skaidru pahrskatu par sawàm juhtam un darbeem. Tahdâ kahrtâ behrns, sem wezaku zilweku wadibas, „taisis zauri" altruisma skolu. Un naw ko schaubitees, ka schi tikumistà wingrinaschanàs, kura patezès sem preezigu juhtu eespaideem, radis behrna dwehselê zeeschu un pastahwigu sleezibu waj zenschanos darit labu.

Tahdâ kahrtâ eespehjams radit behrnâ tik spehzigu eeradumu, kursch wehlak nekaus tam eestigt schaursirdigâ egoismâ un semako instinktu dubkos. Noslehpumainais tikumistàs zenschanàs eesaknoschanàs prozess notiks pamasam un pastahwigi. Un wezaki nahkotnê peedsihwos preeku un lepnumu, redsedami, ka winu behrns sawas jaunibas un wihra gados parahdisees kà ihsts altruistigu ideju ispehtitajs dsihwê.

Loti dsihws peemehrs schinî sinâ atrodas stahstâ „J a u n e e e s p a i d i" (tulkots is kreewu walodas kursch nodrukats „M. W." seketonâ sch. g. 43., 44., un 45. num.

Teek stahstits par kahdu „stuhrgalwigu", nepaklausigu inscheneera dehlu — Diku, kursch negrib mahzitees un kuru tehws nodod pee kurpneeka mahzibâ, lai sehns pats isbauditu rupja darba un prastas dsihwes grehtumus un zaur to nahktu pee prahta. Un teescham Diks redz, zik gruhti klahjas kurpneekam, tas wehlas tikt atpakal tehwa mahjâs un usziht igi mahzitees. Wina wehleschanos tehws paklausa. Pee kurpneeka meistera Diks eepasihstas ar kahdu sehnu Teodoru, kursch ari strahdâ pee meistera. Sehni eedraudsejas, isstahsta, ko katrs wehletos un Diks dabù sinat, ka Teodors loti gribetu eet skolâ un mahzitees, bet winam tas naw eespehjams: jastrahdâ, jaismahzas par kurpneeku, lai pehz tschetreem gadeem, kad tas pelnis par mehnesi weselus trihs rubius (wehlak 8), waretu palihdset slimai mahtei un masàm mahsinam. Kahdâ deenâ Diks, pahrnahkdams no skolas, eeskreen istabâ, kur sehd papa un mamma un greeschas pee tehwa ar luhgumu:

— Es gribu dot stundas Teodoram — luhdsams, atlauj man! — Teodors ir loti labs puika: pehz trim gadeem winsch usturès sawu mahti; winsch weenigais wihreets wisâ gimenê un winsch ir loti, loti labs. Un winsch ir wareni gudrs, winsch war ismahzitees par generali.

— Bet tew neatleek laika winu sagatawot, tew pascham jamahzas; bet es paluhgschu kahdu skolotaju, — tehws paskaidro.

— Bet gimnastijâ gan mehs p a s c h i eerihkosimees — tà Diks.

— Nu kà?

---

manigi un wehrigi sekoja scheem leelmanu mehginajumeem, sakehra teem ais spureem un wisus spehkus sanehmis sita teem pa azim un galwu; schahdi rihkodamees winsch aisdsina tos no saweem pehznahzejeem. Dselonsiws gahdiba un sargaschana par jaunajàm siwtinam seko wisur: tiklihdz eepatihkas tàm pazeltees no dibena us augschu, augstak par parasto augstumu, waj aiseet no ligsdas tahlak par nodalito tahlumu, tad tehws tàs saker mutê, nes atpakal un klusi palaisch wakâ preekschejâ weetâ.

Juhras peezpadsmitadatu dselonsiws (Gast spinachia) ligsdas buhwes sinâ nenahk lihdsi sawai salduhdena radneezei. Schim noluhkam kà buhwes materialu wina leeto mihkstus, salus uhdensaugus un zeetus kuschkischus koraku suhnu, kuri aug us klintim un teek leetotas no minetàs siws preeksch buhwes, laikam stipruma labad. Pagatawojuse no schi materiala bumbeerweidigu masu, apm. duhres leelumâ, dselonsiws sapinkè jeb sapin wisu ligsdu ar stipreem deedsineem no sewischkas weelas, kura uhdenî sazeetè.

Eekams nobeidsam apskatu par siwim-buhwetajam, newaram atstaht wehl neminejuschi kineeschu siwi (Macropodus) un tà sauzamo Amerikas kihsi.

Pirmà siws, kura pasihstama ari sem nosaukuma „paradises siws", sawas ligsdas buhwè loti originali. Wina uspeld us wirsus, wirs pascha uhdens lihmena, peenem muti pilnu ar gaisu un laischas apaksch uhdens, kur tad ar scho gaisu peepilda masus puhslischus, kas pagatawoti no winas sewischkàm glotam. Schee puslischi tad weens pehz otra uspeld wirs uhdens, kur tad paradises siwtina salihmè no teem pilnigu apaku plostinu, apm. 10 santimetru leelumâ. Pehz tam schim plostinam no tahdeem pat puhslischeem peebuhwè lihkas seenas, bet tà ka lihkums nahk us apakschu. Schahdâ zekâ teek eeguhta stipra ligsda, kura pehz tam teek peelipinata pee kahdas nebuht klints un kur zitur. Schai ligsdâ, kura, protams, teek buhweta weenigi no tehwina, mahtite eedehj olinas resp. ikrus un kad no teem iseet jaunas siwtinas, tad wezaki tàs baro ar saweem glotu atdalijumeem.

Paradises siwtina wehl eewehrojama ari otradâ sinâ: sawas kara kahres, jeb pareisaki sakot, sawas kildoschanàs labad. Paradises siws tehwinsch nespehj meerigâ prahtâ noskaitees us otru, bes tam ka nenahktu pilnigâ eekaisumâ, pee kam abeju pretineeku weenkahrschâ, parastâ stahwoklî guloschàs spuras isplehschas resp. sazekas stahwus, lihdsigi eekaituscha tihtaru tehwina spalwam, kamehr swihni, kuri parastâ stahwoklî isskatas tumschi, it kà apsuhnojuschi, eedegas gaischâ, metalistâ sposchumâ un lihdszenschi kaisligi metas weens us otru.

Amerikas kihsis, kuru agrak peeminejàm, lihdsigs muhsu parastajam kihsim, tikai nesalihdsinami leelaks. Wina garums sneedsas lihdz diwi pehdam un smagums no 2—3 mahrz. Pastahwiga dsihwes weeta tam ir Seemel Amerikas sw.-Lawrentija upe. Schi siws salasidamàs leelos pulkos, sakrauj preeksch ikru meschanas kaudses no maseem, neskaitamâ daudzumâ sanestees akmentineem; kaudses akmenu starpàs tad eeweeto Amerikas kihsis sawus ikrus. Schahdas kaudses pa leelakai daldai teek buhwetas krastu tuwumâ. Augstums tàm sneedsas lihdz $1\frac{1}{2}$ metra, bet zaurmehrâ to leelums istaisa nereti lihdz $3\frac{1}{2}$ metra. Pats ligsdas buhwetajs israhda loti skaistu siwi ar tumschi oliwu pamata krahsu un sileem, salganeem plankumeem wispahr rumpim. Saules staros schi siws isskatas wehl skaistaka, jo winas stiprais swihnu sposchums peenem wisai skaistu, laistoschu sudraba krahsu.

Ligsdoschanàs periodâ un wispahrigi ikru meschanas un nahrstu laikâ, tehwini nodewuschees mihlestibai, no weenas puses kokeiè, glaimo un lakstojas ar mahtitem, no otras puses eet ar tehwineem zeetsirdigâ, bahrgâ kautinâ.

Par siwju resp. tehwinu sirdibu wehl raksta ari pasihstamais dabas pehtneeks Darwins:

„Dselonsiwju kaujas daschkahrt peenem pahrdroschu, ismisuschu weidu. Schee masee zihnitaji us daschàm sekundem sakeras weens ar otru un, kà redsams, loti sirdigi zihnas, pa uhdeni daschadi weldamees, grosidamees un sisdamees, kamehr winu spehki naw galigi beiguschees. Kad dselonsiws tehwinsch jusdamees pahrwarets pabehg, wina droschsirdiba un staltums pazuhd, gaischàs krahsas nobahl, winsch spehj sawu kaunu paslehpt tikai starp miruschajeem beedreem un us kahdu laiku paleek par pastahwigu wajaschanas preekschmetu sawam uswaretajam.

Dselonsiws isschkiras ari wehl zaur sekoschu instinktu: katra siws peesawinajas sew sinamu daku baseina, kurâ ta pastahwigi usturas un ar naidu usbruhk wisàm zitàm beedrenem, lai ta buhtu ir dselonsiws, kuras eedroschinas pahrkahpt eedomato robeschu."

Ari pee wisu zitu siwju sugu tehwineem nahrstu laikâ eewehrojama apbrihnojama sirdiba. Tà peem. laschu tehwinsch naw masak sirdigs par dselonsiwi; nahrstu laikâ winam pat isaug apakschejo smadsenu preekschdakâ sewischkis spizsobs, tikai kà derigakais lihdseklis weenigi preteneeka sakampschanai. Laikam ari scha pascha noluhka labad sandartam nahrstu laikam tuwojotees sinamâ mehrâ paleelinas diwi ilksobi. Ari spuru adatas pee daschàm siwim sewischki paasinas.

Reis kahds medneeks Daugawâ nowehrojis diwu sapalu (Aspius rapax) tehwinu leelisko kauju. Zihnidamàs upes widû, lihdsàs pascham uhdens lihmenim, schis stipràs siwis (winu garums nereti sneedsas pahri par 2 pehdam un smagums no 5—10 mahrz.) pameeloja weena otru ar sawas slapjàs astes spehzigeem siteeneem. Uhdens taschkljàs augstu gaisâ un schkahkatas skrehja us wisàm pusem; siteeni atkahrtojàs nerimstoschi. Stiprà uhdens straume zihnitajus aisnesa tahlu us leju, tà kà winus wairs nebija eespehjams redset, bet stiprais trokšnis — plaukschkeschana, kuras atbalss upes krastos skaki atkahrtojàs, bija wehl dsirdams ilgi pehz tam.

Bet naw jadomà, ka mahtites atdotos weenigi tikai stiprakajeem tehwineem, kuri zitus pahrwar un aisreez! Nowehrojumi rahda, ka eewehrojamu lomu schai sinâ spehlè ari zitas ihpaschibas, pee kam ne masa loma peekriht ari siws ahrejam isskatam, tà sakot apgehrbam. Schis apstahklis loti gaischi rahda, ka dabâ wispahrigi walda pa dakai weenlihdsigi likumi — ka ari pee siwim schahdàs leetàs ir no leela swara ihpaschibai „patikt" — wehletees eeguht un peewilkt mahrites simpatiju, bet ne weenigi to eekarot ar meesas spehkeem. Eeskatidamees siwju dsihwê, mehs skaidri un pareisi redsam, ka mahtite pee nahrstoschanàs preekschroku atdod tikai weenam tehwinam, kamehr zitus atgainà. Tà peem. rihkojas lihdaka, asaris, sams u. d. z. siwis.

Ka tas teescham tà, to weegli eespehjams nowehrot starp nahrstojoscho siwju pulku. Lai peem. tik minam muhsu pasihstamàs siwju sugas, kà: brekschus, plauschus, leelgalwjus, raudas, asarus, wehdseles u. t. t., kur daschas mahtites rinki apkahrt apstahjis wesels pulks tehwinu. Scho starpâ skaidri redsams ari daudz tahdu nelaimigo, kurus mahtite ais kaut kahda nebuht eemesla nepeenem, nemas neeewehro un daschas pat teem wehl usbruhk (peem. lihdakas). Ahtri un knaschi kustas wini, peeskreedami gan pee weenas, gan pee otras damas, waj maisidamees atkal laimigo lihdszenschu pulkâ, bet, lai greeschas tee kurp greesdamees, wisur tee atrod kaunu sanemschanu. Beidzot pawisam noschnurkuschi un aismirsti,

— Ja, redsi: tu man dod par mehnesi weenu rubli, bet mamma un mahmina ari dod. Scho naudu es sakrahschu, nodoschu inspektoram un wot — Teodors buhs gimnasijâ!

— Nu, par to wehl parunasimees; bet es tew apsolu, ka Teodors wisadâ sinâ nokluhs gimnasijâ.

— Urrah! Urrah! Urrah! — Diks eesauzàs un sahka tà lehkat pa istabu, ka no plaukta nogahschas wisi tur salikti sihkumi un „krahmi".

Bet tehws meerigi noskatas us sawu jautro, weselo puiku, kursch bija atradinajees garlaikotees, bet ta weetâ bija eemahzijees ruhpetees par ziteem — un sirsnigi smaidija. — Dika lihdszeetiba pret sawu nabadsigo draugu modina paschdarbibu (winsch grib Teodoru mahzit, sagatawot us gimnasiju, grib kraht naudu preeksch wina), sehna spehki top darbinati, tadehk tas dara winam patikschanu un schi patikschana saweenota ar altruistigu darbu, isnahk diwkahrtiga patikschana un wiss tas top, tà teikt, pawadits no lihgsma tona.

Pee tikumisku juhtu eeaudsinaschanas behrnâ, naw japeemirst i ziti lihdsekti, kahdus war isleetot schinî darbâ, ne tik ween zilwekus.

Kustoni, putni, stahdi un augi dod dauds materiala preeksch schahdu juhtu pamodinaschanas un attihstischanas behrna sirdî. Schahdi atgadijumi ne katru reisi war buht dees' zik eewehrojami, teem tomehr aisween sawa nosihme, tee kad par soliti tuwos behrnu tikumibas idealam.

Katrs labi sin, ka behrni mihl dsihwneekus un putnus. Schis instinktiwàs sleezibas pamatâ atrodas tàs simpatijas juhtas, kahdas muhs saista ar wisu, kas dsihwo pasaulê. Schi behrnu sleeziba jaisleeto kà lihdseklis, kà eerozis preeksch to tikumiskas laboschanas.

Behrns jaeepasihstina, jawed sakarâ ar tahdeem kustoneem, kuri pagehr behrna lihdszeetibu, palihdsibu, apsardsibu. Wiss, kas wahjsch un nespehzigs, janodod behrnam. Behrns mihlè sunus un kakus: tee ir wina pastahwigee draugi. Behrnam jadod eespehja usaudsinat peem. kakiti. Zik „klapatu", sauzeenu, smeeklu un preeku schi draudsiba behrnam neatnesis! To katrs war sapraſt, kas noskatijees behrna rotalàs. Winsch ehdinàs kaki, apsargàs to no daschadàm breesmam un zaur to attihstis sewî lihdszeetibas juhtas.

Putnus behrni ari labpraht eereds. Daschs labs wezakais — ja tik dauds ween eespehjams — waretu schim nolukam eegahdat kahdu putninu un turet to mahjàs.

Te, sinams, wajadsiga wehl prahtigaka un usmanigaka apeeschanàs. Tas behrnam jaisskaidro, jaeeteiz. Tadehk tas nedrihkst atstaht sawus spahrnainos audsekkus bes ehdeena waj dsehreena; tam pascham jatihra buhrits un wiss zits japadara. Schim simpatijas juhtam wajaga aisween tapt iswehrstàm darbâ, tad ta buhs newis egoista patmihliba, bet plaschi attihstita labwehliba.

Beidsot behrns ais lihdszeetibas schkiras no saweem draugeem un palaisch tos brihwâ.

Wislabakais un isdewigakais brihdis preeksch ta — pawasara.

Saulite jau nokausejuse sneegu; lauki un meschi salo; plawâs seed pukes. Pehz ilgas un pastahwigas sehdeschanas mahjàs, behrna prahts nesas us lauku un tas wisu deenu pawada pa ahru un pa dakai peemirst putninus. Wakarâ, kad behrns deesgan isskraidijees un isspehlejees, war eerunatees, atgahdat tam wina masos draugus, kureem tagad jasehd weentuligâ buhrî ais restem. Seemu teem buhritî bija labak, jo ahrâ sala, bet tagad, kad saulite tik laipni smaida un silti silda, kad tuwejâ meschâ tik patihkami un silti, kad no tahlàm semem pee mums atskrehjuschi tik dauds dseedataju putnu, putna weentuliba behdiga. Warbuht pawasaras saules stari, salums un pukes putnineem buhritî atgahdina tos laimigos laikus, kad tee ari bijuschi brihwi un lehkajuschi no sara us saru. Waj newar apschehlotees par maso radijumu, kursch wisu seemu sehdejis zeetumâ, bet tagad grib tikt brihwâ!

Ja schahdi wahrdi taps sirsnigi runati, tee sasneegs behrna sirdi un aisgrahbs to tà, ka behrns apnemsees palaist putnu brihwâ.

Domajams, ka schis lihdszeetibas darbs daris behrnam leelu patikschanu un lihds ar to modinàs winâ dsikas, tikumiskas juhtas.

Lihdsjuhtibu behrnâ war modinat i zaur putnu galdinu eerihkoschanu preeksch to ehdinaschanas. Wasarâ, kad putneem baribas deesgan, tas naw wajadsigs. Pawisam zitadi tas seemâ. Tad muhsu spahrnaino draugu stahwoklis itin behdigs.

Behrnam war istehlot putnu weentulibas, bada un nespehzibas ainu. Behrns warbuht eejautasees: kadehk tee naw aislidojuschi us deenwideem, siltàm semem? Tam war atbildet, ka pa dakai ais nespehzibas, pa dakai ais dsimtenes mihlestibas.

Scho abstrakto jehdseenu wajaga paskaidrot peemehreem.

War aisrahdit us pascha behrna dsihwi: waj tas buhtu meerâ aisbraukt kur nebuht tahlu projam no tehwa un mahtes? Sinams, ka ne. Tahda pate dsimtenes mihlestiba peemiht i putnam, tam ari mihka eesildita ligsdina. Protams, ka behrns sajutis lihdszeetibu pret nabaga maso, sihko radijumu, kursch naw gribejis atstaht sawu bahrgo, auksto dsimteni siltu, bet sweschu semju dehk. Behrns gribès kà nebuht palihdset putnam. Tad war dot padomu, lai tas eerihko ehdinaschanas galdinu.

Kur nebuht dahrsâ waj laukâ war peestiprinat pee koka diwus waj trihs dehlischus un behrns pehz brokasteem, pusdeenam un wakarinam war isnest un usbehrt us dehlischa maises druskas un atleekas. Putni drihs ween eewehros schahdas ehdamas istabas un saskrees pee tàm leelâ skaitâ, kas behrnam daris leelu preeku.

Pat augu walsti war atrast palihga lihdseklus preeksch lihdsjuhtibas un simpatijas modinaschanas behrna dwehselê. Nemsim wisdeenischkigako peemehru. War gaditees, ka istabas puku starpâ ir tahda puke waj stahds, kursch, waj nu tadehk, ka tas pats par sewi naw eewehrojams, naw smuks, nesmarscho u. t. t., waj gluschi nejauschi, netop tà tik ruhpigi apkopts, kà ziti stahdi. Un tas sahk wihst waj kalst, bet ziti aug un sako. Jagreesch behrna wehriba us to; behrns eejautasees: kadehk puke neaug? Tad war tam isstahstit pukes behdigo likteni, ka ta pawisam weentule, pamesta, aismirsta, bet zitas pukes sako un seed. Ja wisu to sirsnigi un nopeetni isskaidrotu, tad behrna juhtigà sirds speedis winu, sneegt palihdsibu bojâ ejoschai pukei.

Behrns pats peesolisees, kopt un audsinat puki, dot tai wairak telpu un mitrumo, gaismas un gaisu. Ja puke atdsihwinasees un sahks seedet, behrna preeks buhs neisakami leels. Tas dsiki preezasees pehz pahrdsihwotàm bailem un ruhpem, par pukes augschanas spehju un wehl wairak apkops to.

Tamlihdsigi gadijumi atstahs dsiku eespaidu us behrna dwehseles dsihwi. Zilweka gara dsihwê, tapat kà dabâ, energija ir nemirstiga. Reis aiskustinats morales energijas wilnis, saleedamees ar ziteem lihdsigeem, resultatâ dos spehzigu un pastahwigu tikumisku juhtu straumi, kura taps pawadita no preeziga, lihgsma tona. Bet tas, leekas, i ir wisas tikumiskas audsinaschanas mehrkis. —M. J.—

wini behdigi aispeld pee malas, kur teem lihds ar zihnas un kaislibu eegribu pasuhd drihs winu swihnu skaistais atspihdums jeb miglas krahsa, kura rodas neilgi preeksch nahrstu laika un tuhlin pehz tam atkal pasuhd. Jau schis pehdejais, no paschas dabas tik apbrihnojami eerihkotais apstahklis leezina preti tàm domam, pee kuràm wehl daudsi turas, ka siwis pee nahrstoschanàs iswehlas kaut kuru katru tehwinu, kahds tikai patrahpas preekschâ minetâ azumirklî. Ka schahdas domas maldigas, to peerahda wisi pehtijumi un nowehrojumi. Tikai wehl gruhti nahkas nosazit, us kam ihsti dibinas schahdas preekschrozibas un wehribas peeschkirschana no mahtites weenam tehwinam par wiseem ziteem. Nebuhs gan nepareisi, ja tai sinâ peenemam mahzito wihru domas, kuri peerahda, ka pee tam ne masu lomu spehlè ta pate stuhrgalwiba, daschreis pat besprahtiba waj tihrà mulkiba, kahdu israhda mihkais „wahjais" dsimums atteezotees us „stipro".

Zerams, ka turpmakee peedsihwojumi un pehtijumi mums spehs sneegt skaidras sinas schai jautajumâ, bet pilna pateesiba ir ta, ka ari siwju pasaulê seeweeschu kahrtai peeder teesiba iswehletees sew kawaleerus, bet bes kaut kahdas pretestibas. Kà redsams, tad dabas likumi wispahr weenadi, sahkotees no zilweka lihds pat pehdejai siwtinai!

Kbr. R.

Sihkumi.

Selta rati. Olmizas erzbiskaps ap leeldeenas swehtkeem arween mehds isbraukt selta ratos. Schogad nu tureenes eedsihwotajeem par brihnumu winsch nebuhschot wairs leetot selta ratus sawam swehtku isbraukumam, bet kahdu weenkahrschaku ekipaschu. Kà no daschàm pusem teek apgalwots, tad nelahga laika dehk, kahds bijis pa pagahjuschàm leeldeenam, selta rati esot eeslihdejuschi grahwî un saluhsuschi. Winu islaboschana maksajot koti leelas sumas. Biskaps tadehk ari apnehmees dahrgos ratus nahkotnê wairs nemas neleetot, bet tos wairaksolischanâ pahrdot. Suma, kuru par teem dabuhschot, nahkschot nabaga kaudim par labu un it sewischki tahdàm gimenem, kuras apswehtitas ar dauds behrneem. Ratu zenu wehrtejot us trihssimtstuhkstosch kronam.

Lubu literatura.*)

Laikrakstos beeschi parahdas daschadi raksti, kuru weenigais noluhks ir apkarot tà sauzamo lubu literaturu. Milsigu armiju sastahda schee karotaji. Pirmâs rindâ stahw lauku korespondenti, kuri newar neweena lauku tirga aprakstit, ja nesadotu ar sawàm satiras pahtagam kreetnu mahzibu „lubeneekeem", kuri „tautâ isplata sehnalas". Pehz teem nahk sajauktâs rindâs „labakee" rakstneeki, kuru raschojumi stahw sapelejuschi grahmatu tirgotawu plauktos un welti gaida us pirzejeem, un grahmatu leeltirgotaji, kuri newar ispahrdot sawu paschu apgahdajumus. Bet netik laikrakstos ween schee duhschigee kareiwji ismet sawus kaujas zirwjus pret bihstamo eenaidneeku, to wini mehds darit beeschi ari publiskos preekschlasijumos. Tatschu neskatot us wisu to, bihstamais eenaidneeks, lubu literatura, ne tik ween neka nezeesch no bahrgajeem usbrukumeem, bet turpretim peenemas arween leelakâ spehkâ un warenibâ. Tihri isleekas, it kà schis eenaidneeks atrastos tahdâ pat atteezibâ pret saweem usbruzejeem, kà silonis pret muschu, kura bes wismasakàm sekmem puhlas tam issuhkt dsihwibas sulu. Scha raksta noluhks nu ir aprahdit, zik taisni un dibinati, resp. netaisni un nedibinati ir lubu literaturas apkaroschanas eemesli un isskaidrot, kadehk schai zihnai naw ne masako panahkumu.

Par lubu literaturu wispahr teek saukti raschojumi, kuri naw nahkuschi no „slawena" rakstneeka waj dsejneeka spalwas. Scho raschojumu pasihmes ir: lehtums un raibi wahki. Jaredz tik grahmatas wahks un jasin zik ta maksà un „mehs" tuhlin sinam, waj sche ir „kweeschu graudi", waj „sehnalas". Ar tahdu mehrauklu leelakà daka lauku korespondentu nostahjas pee grahmatu pahrdeweja galda lauku tirgos. Un tà mehrojot teem tà tad weenmahr isnahk: sehnalas, sehnalas un atkal sehnalas! Waj kahds no wineem mas ir tuwak eepasinees ar schàm „sehnalam" un ja ari buhtu, waj tad gan war droschi un nemaldigi apgalwot, ka tàs teescham tikai ir „sehnalas"? Warbuht preeksch zitu mahgam naw nemas sehnalas, bet labi barojoschas weelas. Zik man sinams, tad tahdi literaturas wehtitaji nemas nesin, ko wini ber seetâ un nereds, waj is ta wairak iskriht graudu, waj sehnalu. Pasihstu kahdu tautas skolotaju, kursch pats gandrihs neka nelasa un neka nejehds no literaturas un tomehr ir karsts lubu literaturas apkarotajs. Winsch pahrtulkoja kahdu senatnes sinatnu wihra biografiju un pehz ilgàm, ilgàm puhlem to eedabuja kahdâ laikrakstâ un no ta laika schis „darbonis" zitu neko neatsihst par derigu lasischanai, kà tikai biografijas, zits wiss esot — neeki! Lai nu kahds tahdu peenem par literaturas wehtitaju!

Kahds „Imants" nesen atpakal rakstija kahdâ laikrakstâ, ka schis pasihstot plaschus apgabalus Kursemê, kur kaudis ar leelu interesi nodarbojotees ar grahmatu lasischanu. Ikkatram tur esot eegahdats labs krahjums grahmatu — „peeteekoschi masa biblioteka". Bet ja scho krahjumu tuwak apskatot, tad „waj schermuki pahrskreen pahr kauleem, redsot, zik dauds leelas naudas sumas sche isdotas par nederiga satura grahmatam, par muhsu lubu literaturu!" „Kweeschu graudi" starp schàm senalam lihdsinotees „kà uhdens pileens juhrâ". Katra tautas drauga swehtakais peenahkums nu esot, wiseem spehkeem puhletees par lubu literaturas nomahkschanu, us ko lai nahkot „wisi labee gari palihgâ!" Protams, kad jau nu jaeet zihnâ pret breesmigu, nepahrwaramn eenaidneeku, tad jasauz ari gari palihgâ!

Atsihstos, ka man, kad scho „Imanta" rakstu islasiju, ari pahrskrehja schermuki pahr kauleem, redsot, zik semu zilweks war nogrimt sawâs aklâs eedomâs un netaisni spreest par sawu nepasihstamo un tikai — eedomato eenaidneeku.

Lubu literatura tautu issuhzot un samaitajot, saka weena daka no schàs literaturas wajatajeem (turpretim ziti atkal schehlojas, ka latweeschi neka nelasot, tee labak weenâ wakarâ nodserot 5 lihds 10 rubkus, nekà pastellejot kahdu laikrakstu, waj nopehrkot kahdu grahmatu). Zik tur pateesibas par tautas issuhkschanu, to nesinu, bet tahdam apgalwojumam tizet gan newaru, jo man naw sinams pat neweens weenigs gadijums, kur kahds lubu literaturas lasitajs buhtu bankrotejis weenigi schàs literaturas lasischanas pehz. Tapat naw nekahdu peerahdijumu par tautas samaitaschanos zaur lubu literaturu, sinu tikai, ka wisi tee, kas kautko lasa, ir prahtigaki un tikumigaki par saweem lihdseedsihwotajeem, kuri neka nelasa.

Ja nu tomehr lubu literaturas kaitigumu peenemtu, tad wehl atleek waizat, kas tad ir ihsti lubu literatura? Waj raschojumi, kureem naw pilnigas mahkslas wehrtibas un kuri neistura kritikas? Ja schahda ir ta mehraukla, tad jau taisnibu sakot, mums gandrihs neka zita naw, kà tikai lubu literatura, jo muhsu literaturâ waldoschàs strahwas weena otru apkaro, weena otru nosauz par nederigu! Un ja nu tauta nelasis to, kas sawâ laikâ kaut kur nonizinats, tad tai galu galâ nekas wairs neatliksees ko lasit. Kahdas ir robeschas starp lubu literaturu un „derigàm grahmatam"? Kur winas stahw un kas war tàs usrahdit? Nesin neweens! Un man schkeet, ka taisni scho robeschu dehk pastahw milsigà pluhkschanàs muhsu literaturâ, pee kam tomehr no wisàm kaujas lauka pusem atskan nemitoschi sauzeeni: „nost ar lubu literaturu!" Raschojumi, kurus pahrdod „lubeneeki" par dauds semakàm zenam, nekà leeltirgotaji sawas „derigàs grahmatas", peeder ari pee weenas waj otras muhsu literaturâ waldoschàm strahwam, tikai ar to starpibu, ka tos darinajuschas masaku meisteru rokas un tapehz ir masak mahksligi un weenkahrschaki. Bet waj tapehz schee raschojumi kaitigi un nederigi? Nebuht ne. Krahpschanas, wilschanas, sahdsibas, rasbaineezibas, kaislibu skati u. t. t. tapat walda „labos literariskos raschojumos" kà lubu literaturâ, starpiba tikai ta, ka sche eetehrpums dauds weenkahrschaks un blehschi un negehli naw tik slihpeti, kà „labos raschojumos". Un taisni schi weenkahrschiba, schis prastums leelajam publim nesamehrigi labaks un patihkamaks. Kà sinams, nemahzits zilweks mahkslas nesaprot un un tapehz ari, protams, newar neka baudit no tàs. Kapehz tad japrasa, lai tas lasitu mahkslas raschojumus, kuri winam naw saprotami un newar darit patihkama eespaida us wina wehl neattihstitam, lupjam juhtam? Ja par lubu literaturu nosauktee raschojumi peepeschi nosustu no literaturas tirgus, tad ar to buhtu sasneegts tikai tas, ka tuhkstoscheem zilwekeem us reisi nosustu interese us lasischanu. Waj tas wajadsigs? Ne. Lai dsihwo lubu literatura un joprojam sneeds gara baudijumu kam to war un nes gaismu tur, kur wehl tàs naw!

Ka lubu literaturai ir pateescham sawa daka apgaismibas spehka, tas nebuht naw gruhti peerahdams. Par sposchu peemehru sche waretu noderet kahds no muhsu rosigakeem „lubeneekeem". Skolâ tas naw gahjis, bet zaur grahmatu lasischanu sawâ ilggadigâ darbibas laikâ tiktahl paplaschinajis sawu redses aploku, ka kahdâ masakâ sabeedribâ isdewa tahdu pat spreedumu par toreis patlaban isnahkuscho romanu „Lihduma duhmos", kahds drusku wehlak parahdijàs no kompetentas puses opozizijas presê. Labakais peerahdijums par lubu literaturas apgaismibas spehku tomehr ir tas, ka schi literatura pate attihstas, ka top arween labaka un pilnigaka, tuwojotees mahkslas literaturai.

Bija laiki, kad lubu literatura sastahweja gandrihs weenigi no breesmu romaneem un juhras laupitaju un indijaneeschu stahsteem, bet tagad leelakà daka ir newainiga, pamahzoscha un etiska satura stahstu. Tahda ta pahrwehrtàs peemehrojotees lasitaju garschai, kuru ta attihstija, bet newis samaitaja, kà daudsi domà. Naw nekahdas grahmatas pasaulê, no kuras neworetu kaut ko mahzitees. Tapat tauta mahzijàs no pirmàm nederigakàm lubam, mahzijàs, paplaschinaja sawu redses aploku un sahka peeprasit labakus raschojumus. Ja audsinaschana jeb apgaismoschana nebuhtu notikuse, tad „lubu isdeweji" joprojam isdotu tahdus paschus raschojumus un tagadejo labako grahmatu us lubeneeku tirgus galda teescham neredsetu.

Par lubeneekeem teiz, ka tee dsenot labas scheptes un paleekot bagati „schai wihna kalnâ strahdadami". Bet panahkumus war sasneegt tikai tad, ja dod lasitajai publikai taisni tahdas grahmatas, kahdas tai wislabak patihk. Tas wineem teescham jadara, jo konkurenze winu starpâ gadu no gada top arween leelaka, peenahkot klaht jauneem isdewejeem. Wezee isdeweji, kà Schablowskis, Jakobsons un ziti, sen jau ir pahrspehti konkurenzes tirgû un winu agrakee raschojumi jau tikpat kà nosuduschi no literaturas tirgus. Lubu literaturas wajataji to wehl naw eewehrojuschi, tee wehl joprojam zilà sawas satiras pahtagas pret Schoblowska, Jakobsona un ziteem lihdsigeem isdewumeem.

Muhsu lubu literatura eet to paschu attihstibas gahjeenu, kahdu gahjuse un wehl schobrihd eet zitu tautu literatura. Pagahjuschà gadu simtena beigâs Wakar-Eiropâ lubu literaturu pahrwaldija „bruneneeku romani", tee paschi, kurus 18. gadu simtenî lasija wisi isglihtotee. Tagad tos sauz par lubu literaturas raschojumeem, bet peenahks laiks, kur tee wairs nederès i lubu literaturai. Un tomehr wini gandrihs wisi ir etiski raschojumi: labdaris uswar un netikums weenmehr teek sodits. Sweedrijâ „bruneneeku romanu" weetâ nahza deesgan naiwi, bet interesanti wehsturiski stahsti un „peedsihwojumi us juhras un sausas semes", lihdsigi Schil-Werna stahsteem. Schil-Werna raschojumus, no kureem daschi eenem sinamu weetu ari muhsu literaturas tirgû, muhsu kritiki tapat peeskaita pee lubam, kamehr ziti mahziti wihri,

*) Wisur nepeekrisdami autora domam, mehs tomehr scham apzerejumam nowehlam telpas, gribedami ari no zitas puses dabuht spreedumus par scho deesgan swarigo jautajumu. Red.

à peemehram slawenais profesors F. A. Brauns, kura kompetenze spreest par literaturu droschi ween nebuhs masaka kà muhsu kritikeem, — Schil-Wernu atsihst par interesantu, dsejisku un sinatnes popularisejoschu stahstu rakstneeku*). Un zik tahdu Schil-Wernu naw muhsu lubu literaturâ, kuri teek wajati kà bihstami eenaidneeki? Ar wajaschanu winus tomehr neisskaudis un neisnihzinàs, tatschu peenahks reis laiks, tad tee nebuhs wairs wajadsigi, laiks, kad pate tauta tos atmetis.

Tahdus laikus jau peedsihwojuse Somija, kà to apleezina E. Balobanowa kdse eewehrojamâ kreewu laikrakstâ „Peterburgskija Wedomosti." Ta redsejuse weenkahrschus somu strahdneekus pehrkam un lasam Walteru Skotu, Dschenni Ejer u. z. Kas jau lasa Walteri Skotu, tas tatschu wairs nelasis lubu literaturas, ari tad ne, kad rastos kritiki, kas to eeteiktu par wajadsigu. Ari kreewu tautâ patlaban teek westa zihna pret lubu literaturu, kurâ noluhkâ semstu waldes ruhpejas par pupulari sinatnisku rakstu isplatischanu tautâ. Bet tas, kà Balobarowa kdse isteizas, neko nepalihdseschot: tauta joprojam lasischot lubu literaturu, lasischot lihds tam laikam, kamehr nebuhschot tik daudz skolu, kur tauta waretu isglihtotees tahdâ mehrâ, ka war sahkt saprast sinatnes un mahksslu. Ari wina eeteiz lubeneekeem staigat pa sahdscham un nest gaismu tur, kur tàs wehl naw. Ari wina waizà, kapehz gan usspeest nemahkuteem sinatniskas grahmatas, kuras tee nemihko un nesaprot. Kapehz strahdneeku peespeest pastahwigi strahdat un nedot tam eespehjas pehz sawa prahta ispreezatees ar winam patihkamas, kaut ari ne stingri literariskas grahmatas lasischanu!

Kas atteezas uz „labaku rakstneeku" raschojumeem, kuri „sapel" grahmatu tirgotawu plauktos, welti gaidot uz pirzejeem, tad jasaka, ka lubu literatura tur wismasak wainojama. Winu nepirkschanas eemesslis nebuht naw tas, ka tauta teek apgahdata ar lubam. Ja lubu literaturas nebuhtu, schee „labakee raschojumi" tapat paliktu neispahrdoti kà tagad. Tee naw rakstiti preeksch leelà puhka. Tomehr daudz mas wairak schee raschojumi ari tiktu isplatiti, ja tee buhtu weeglak peejami tautai. Kolporteeri winus neisnehsà un tas weenigi tapehz, ka grahmatu tirgotaji dod tikai 25 proz. peenas teesas, kamehr lubeneeki dod lihds trihs reises leelakus prozentus. Kolporteeri no lubeneekeem nemtàs grahmatas tautâ ispahrdod par katru zenu, pat par pusi lehtak, nekà pahrdoschanas zena. To wini war tapehz, ka paschi lehti eepirkuschi. Bet ar grahmatu tirgotaju isdewumeem tà newar ribkotees, tur newar neka atlaist no rakstitàs zenas. Tomehr pirzeji grib. lai atlaisch un ja to nedara, tad tee ari nepehrk. J. U.

No eekschlemes.

a) Waldibas leetas.

Tschinos paaugstinati: par galma padomneeku: Widsemes gubernas akzises waldes wezakee usrauga palihgi Masewskis un Sarembo; par titularpadomneeku: Widsemes gubernas buhwnodalas jaunakais inscheneers Frisendorfs un Widsemes gubernas semneeku leetu komissijas sekretars Skiwaks, skaitot no 20. junija 1901. g.; par kolegiju registratoru: Leepajas apgabalteesas teesu pristaws Pawlows.

Tschinâ apstiprinats: par kolegiju sekretaru: Widsemes gubernas akzises waldes jaunakais usrauga palihgs Kalninsch uz inscheneera-technologa diploma pamata.

Widsemes gubernas kara klausibas komissija wispahribai pasino, ka pamatojotees uz eekschleetu ministra kunga zirkulara preekschrakstu no 23. marta sch. g. sem Nr. 3931, pehz 1899. g. isdotu semes prestandu ustawa 801. un 803. p. — eekschleetu ministram weenojotees ar kara un semkopibas un domenu ministreem, atsihts par derigu pahrleezinatees par Wiknas kara apgabala gubernu labakàs sugas sirgeem, pee tam ari Rigâ un Rigas aprinkî (Widsemes gubernâ) pehz sekoscheem nosazijumeem:

1) Kontroles skaitischana nolikta no 1. maja lihds 15. junijam, pee kam laiks no 1.—15. majam nolemts preeksch sagatawoschanàs darbeem, sewischki namu sarakstu sastahdischanas un sirgu skaitischanas, kuri pehz leeluma un wezuma ispilda kara deenesta noteikumus, kamehr laiks no 15. maja lihds 15. junijam noteikts pahrejeem darbeem, t. i. labako sugu sirgu sawahkschanai un to apskatischanai no ofizeereem.

2) Eepreekschejâ punktâ mineta katra kara sirgu eezirkna namu ihpaschneeku un semkopju saraksti (skaitischanas instrukz. 1. §) janodod mineto eerehdnu preekschneekeem lihds 25. aprilam (instrukz. 5. §).

Widsemes gubernators, generalmajors Paschkows.

Rigas pasta un telegrafu apgabala preekschneeks pasino, ka ar pasta un telegrafu wirswaldes atlauju Saukas pagasta waldê, Jaunjelgawas aprinkî, no 10. aprila tiks atklahta wisadu pasta korespondenziju peenemschana un pastmarku pahrdoschana. Korespondenzes minetai pagasta waldei adresejamas zaur Leel-Salwu, tai paschâ aprinkî.

Par Jelgawas rajona tautskolu inspektoru, uz Rigu pahrzeltà inspektora Adamowa weetâ eezelts lihdschinejais Wilandes tautskolu inspektors Radtschenko, kas preeksch dascheem gadeem bij Jelgawas Aleksandra skolas inspektors.

Konzessija. Widsemes gubernatora kgs atlahwis semneekam Karlam Pulstam eerihkot augku uhdenu un limonadu isgatawoschanas eestahdi Siguldas pagasta „Ahdminu" mahjàs, Rigas aprinkî.

b) Baltijas notikumi.

Bebdigas sinas preeksch laukšaimneekeem. Jau pagahjuschais gads muhsu laukšaimneekeem bij wahrda pilnâ nosihmê loti „gruhts gads", tà ka daschâ labâ zitâ walsts apgabalâ lihdsigos apstahkkos jau runatu par „neraschu", bet muhsu semkopji, pateizotees sawadeem saimneezibas apstahkkeem, tomehr wehl schà tà sitàs paschi zauri un wisas zeribas lika uz sekojoscho, resp. tekoscho gadu, zeredami, ka tas atkal dauds mas uslabos winu stahwokli. Seemaju stahwoklis pagahjuschâ rudenî schàs zeribas tik stiprinaja. Bet tagad atkal laukšaimneekeem sahk usmahktees baigas, nospeedoschas domas. No wisàm Widsemes un Kursemes malam mums peenahk sinas no muhsu korespondenteem, kuras winu lihdsigà satura dehl ne wisas waram isleetot, par loti nelabwehligeem laika apstahkkeem schinî pawasarâ, kuri stipri kaitejot seemas labibas laukeem. Aukstee un sausee seemeļa un austrumu wehji un stipràs nakts salnas, kuras ik naktis atkahrtojas, stipri kaitè seemajeem un weetam ir tos jau pilnigi isnihzinajuschi. Dauds weetâs nu gan, it ihpaschi Widsemê uz laukeem ir wehl pilniga seema un tihrumus sedz beesa sneega kahrta, bet kur ween sneegs nokusis, tur aukstee wehji un nakts salnas strahdà pee semkopjeem sawu posta darbu. Ari pluhdi weetam stipri posta tihrumus.

Pee wisas schàs behdigàs isredses uz nahkotni nahk klaht wispahrejs lopu baribas truhkums, kas schoseem jo agri sahka palikt sajuhtams. No dauds pusem teek sinots, ka pat jaunakee salmu jumti naw taupiti, bet sabaroti lopeem, jo lopu baribu dauds weetâs uz laukeem ne par naudu newareja dabuht eegahdatees, tapehz ka neweenam atlikuma nebij. Tagad nu ir aprilis klaht un dauds, kuri bij rehkinajuschi, ja lihds scha laika lopus ismitinàs, tad lopu baribas truhkums buhs pahrzeests, redz sewi zeribâs wihluscheés, jo nekur, pat no seeega swabadâs weetâs wehl neweena sahlite nerahdas. Aiz scha eemesla dauds, kuri lihds schim sawus lopus zauri wilkuschi, juhtas peespeesti daku no teem tagad nokaut, waj pahrdot, jo naw nekahdi eespehjams wisus lopus wehl wairak nedelas usturet.

Ja, teescham behdiga isredse uz nahkotni atklahjas muhsu laukšaimneekeem.

Widsemes krogu atlihdsibas komissija noturejuse otrdeen, 2. aprilî gubernas waldes telpâs sehdi sem gubernatora, generalmajora Paschkowa preekschsehdes. Komissija, kà „Düna Ztg" sino, pehz garakàm debatem nolehmuse daschâ sinâ pahrgrosit lihdschinejo statistisko materialu sawahkschanas un krogu skaidràs peenas no spirituosu dsehreenu pahrdoschanas aprehkinaschanas weidu. Tagad peenemtà kahrtiba esot par dauds sareschgita un newedot ne pee kahda gala.

Ar muischneezibas preekschstahwju atkauju, pehz degwihna bedsinatawu weikala grahmatam nodomats issinat, zik dauds daschadu spirituosu dsehreenu katram krogam esot isdots, tahlak, zik augstas bij monopola eeweschanas gadâ spirituosu dsehreenu eepirkschanas un pahrdoschanas zenas daschados Widsemes apwidos. Uz scho sinu pamata tad aprehkinaschot krogu bruto un skaidru eenahkumu.

Scho eenahkumu sumu tad pehz Kursemes parauga dalischot uz pusem un no tàs weena puse rehkinama krodsneekeem par labu, par kuru nekahda atlihdsiba neteek dota, otrà puse turpreti krogu ihpaschneekeem par labu. Par scho pehdejo tad aprehkinama atlihdsiba. Pehz muischneezibas preekschstahwju domam finantschu ministrijai buhs jamaksà Widsemes krogu ihpaschneekeem ap 6 milj. rbl. atlihdsibas. Administrazijas preekschstahwji turpreti usskata scho sumu dauds par leelu.

Tahlak muischneezibas preekschstahwji isteiza weblejumos, lai wisa atlihdsibas kopsuma tiktu isdota landrahtu kolegijai, kura tad pate isdaritu isdalischanu starp atsewischkeem krogu ihpaschneekeem. Komissija tamehr atrada, ka scha jautajuma sihkaka apspreeschana sneedsotees pahri winas kompetenzei. Katrâ sinâ atlihdsibas sumas aprehkinaschana tagad wairak weiksees.

Flotes rezerwistu eesaukschana uz apmahzibu. No 1. nowembra tekoschà gada, kà „Wald. Wehstn." issludinats, tiks eesaukti uz 6 nedelam apmahzibâ Keisara Aleksandra III. ostâ, Leepajâ, kapteini, stuhrmani un lasmani, kuri sastahw flotes rezerwâ un eeskaititi rezerwâ 1901. un 1902. g. no dascheem Igaunijas, Widsemes un Kursemes aprinkeem, kà: no Reweles, Hapsalas, Wesenbergas, Pernawas, Zehsu, Wilandes, Walmeeras, Rigas, Jelgawas, Kuldigas, Wentspils, Talsu, Tukuma, Aisputes un Grobinas. Apmahzibâ eesauzami ari wisi tee apakschkareiwji no augschmineteem aprinkeem, kuri tika eesaukti 1900. g., bet kaut kahda eemesla dehl naw eeradušchees.

Laukpolizijas pastiprinaschana Widsemê. „Likumu krahjumâ" 32. num. no 2. apr. 1902. g. issludinats Wisaugstaki apstiprinatais walsts padomes nolehmums par laukpolizijas sastahwa un lihdsektu pawairoschanu Widsemê.

Rigas mahzibas apgabala kurators, profesors Schwarzs, kà „Düna-Ztga" sino, isredsets par Warschawas mahzibas apgabala kuratoru. Wina weetâ par Rigas mahzibas apgabala kuratoru nahkschot Warschawas uniwersitates profesors Silows.

Ainaschu krahj- un aisdewu kases statutus finantschu ministris apstiprinajis 12. martâ 1902. g.

No Jaun-Peebalgas. Schis pawasaris mums leek sajust, ka mehs atrodamees deesgan kritiskâ stahwokli, it sewischki ar lopbaribu. Daschi jau sen lasas un speeschas, kà waretu sawus lopinus lihds selmena laikam iswilkt, bet naw paredsams, ka tas buhs eespehjams. Lopbariba gan schogad naw tik dahrga kà agrakos gados, bet eewehrojot tagadejos gruhtos apstahkkus, naw eespehjams to eegahdat un aisdot ari neweens neaisdod, tikai prasa skaidru naudu. Muhsu breesmas wehl pawairo aukstais pawasars, kursch lihds 1. aprilim (kamehr schis rindinas rakstu) rahda pilnigu seemas dabu. Wezu lauschu paruna ir: ka lihds swetschu deenai (2. febr.) sneegam newajagot atrastees uz ehku jumteem, bet schopawasar lihds schai deenai sneegs eewehrojamâ daudzumâ gan atradàs uz ehku jumteem gan peenahza no jauna klaht: tà 23. martâ peenahza weselu pehdu dsika sneega kahrta klaht. — Kà nelahga eeradums no wezeem laikeem pee mums wehl pastahw pahrleezigi garà godibu swineschana. Godibas daudzreis sahkas sestdeen un weltas daschreis 3—4 deenas. Zeresim, ka schahda weltiga naudas un laika tehreschana uz preekschu tiks aprobeschota un leekee kahsu un kristibu isdewumi paliktu preeksch nopeetnakàm wajadsibam. B. P.

No Dselsawas. Par krogos ifrihkojamo „deramdeenu" laitigumu jau daudzreis laikrakstos rakstits, bet zereju, ka nebuhs leeki, ja schoreis aisrahdischu uz nepatikschanam, kuras dascham war zeltees, ja zaur melu sinam schahdas „deramdeenas" issludina, aprahdot weetu un nosakot laiku isdomatai „dereschanai". Schogad schejeenes pagastwalde nebija atsinuse par wajadsigu issludinat „deramdeenu" pagasta mahjâ, kadehl scho usdewumu bija apnehmuschees ispildit daschi „malatschi", atklahtâs weetâs publikai issludinadami, ka tad un tad tikschot notureta „deramdeena" schejeenes tuwakâ krogâ. Jadomà, ka zaur schahdu rihkoschanos tee bija gribejuschi kaitet krodseneekam, kursch te kà tirgotajs dsihwo jau ilgus gadus un allasch uz tam stingri raudsijees, lai schahdas no waldibas noleegtas „deramdeenas" wina kroga telpâs nenotiktu. Protams, ka ari schoreis no isdaudsinatàs „deramdeenas" swineschanas krogâ nekas neisnahza un laudim wajadseja deretees kur kuram, jo, kà jau mineju, pagastwalde nebija gahdajuse, lai saimneeki un kalpotaji waretu saderetees peenahzigâ weetâ un formalâ kahrtâ, kà to zitas pagastu waldes jau sen eeweduschas. — Isplahtitàs baumas par „deramdeenas" isrihkoschanu sasneedsa ari pagasta preekschneezibu, kuras peenahkums buhtu bijis ispehtit ihstos trokschna zehlejus, bet notika otradi: zaur leetas nepareisu ussahkschanu eesahkàs daschu pawisam newainigu zilweku apwainoschana un tirdischana. Kaut nu ari tee sawu newainibu schai leetâ gaischi peerahdijuschi, tomehr dascham labam no teem zehluschàs wisleelakàs nepatikschanas un saudejumi, bet par ihsto nepateeso baumu zehleju usmekleschanu un sodischanu neweens neruhpejàs un tee galu galâ — gahrdi nosmehjàs. Ja pagasta preekschneeziba spertu wajadsigos sokus schahdu nekahrtibu nowehrschanai un wairak interesetos par kahrtigu deenesta lihgumu noslehgschanu starp saimneekeem un kalpotajeem, issludinadama „deramdeenas" pagastmahjâ, tad laudim zeltos masak tehrinu un laika saudejumu nekà lihds schim, netiktu newainigi zilweki eewilkti nepatikschanàs un ari pagastteesa netiktu tikdauds apgruhtinata daschadàm prahwam dehl deenesta lihgumu nepildischanas, kà tas lihds schim mehdsa buht. R.

No Araischeem. Zaur skrihwera P. Sarina kga gahdibu sche nodibinajàs behru kase. 31. martâ notureja pirmo wispahrejo sapulzi Drabaschu pag. namâ. Pehz statutu nolasischanas stahjàs pee waldes un rewisijas komissijas zelschanas. Waldê eewehleja schahdus kungus: draudses skolotaju J. Peleku, skolotaju K. Rungi, skrihweri Leepiņu; rewisijas komissijâ — gruntneekus: P. Biti, J. Behrsinu un D. Schleju. Par kaseeri un rakstwedi eewehleja skrihweri P. Sarina kgu. Eewehleja ari wajadsigos kandidatus. Pirmàs sapulzes deenas weens beedris nebija warejis sagaidit un talab wina atraitne un bahrni jau peedsihwoja schis kases swehtibu, sanemdami 40 rbl. Buhtu loti wehlejams, ka sadotos jaunu beedru pulzinsch un dibinatu otru tahdu kasi. Pee weenas kases war peedalitees tikai 101 beedris. — Tuhlin pehz schis sapulzes Araischu Dseed. beedriba notureja sawu sapulzi Wahwerê, kurâ apspreeda statutu paplaschinaschanu un tos parakstija apstiprinaschanai. Schodeen isdarija jau otreis rakstwescha wehleschanu, jo lihdschinejais rakstwedis Krogsema kgs atsazijàs dsihwes pahrmainas dehl. Wina weetâ eewehleja skolotaju P. Widina kgu. Ar preeku jaleezina, ka beedribas preekschneeziba pehdejâ laikâ rihkojas loti tschakli, nodibinadama jaunu prahwu jauku un wihru kori un mahzidama dseesmas nahkoscheem isrihkojumeem H.

No Welanas draudses. Gadi diwi atpakal, kamehr muhsu Musikas-dseedaschanas beedribai peenahza pehdejà stunda. Lai gan beedribai sawâ pastahweschanas laikâ nebija nekahdu sposchu panahkumu, tomehr daschreis ta muhs pameeloja ar deesgan kreetueem gara baudijumeem. Gribejàm nodibinat zitu kahdu beedribu, pehz pirmejàs isnihkschanas, bet palikàm uz sehres. Uz saweem skolotajeem mehs raugamees kà uz wairak isglihtotakeem, gaismas weizinatajeem. Bet tee ahrpus skolas mas ween parahdas. Wini ir apmeerinati, ka tee jau deesgan ir darijuschi, par maso isglihtibu ruhpedamees; kurpreti peeauguschee lai paschi gahdà par sawu turpmako isglihtibu. Skolotajeem gan wajadsetu ari turpmak ruhpetees par jaunàs paaudses prahta isglihtoschanu. Negribu sheit teikt, ka weenigi skolotajeem ir jaruhpejas par jaunàs paaudses tahlako isglihtibu. Skolotajeem tikai wajadsetu usstahtees par waditajeem, sarihkot jautajumu isskaidroschanas un preekschlasijumu wakarus, gan tad weizinataju, pabalstitaju wineem netruhktu. Un par labeem panahkumeem naw ko schaubitees. Japeemin schejeenes draudses skolas skolotajs Tarseera kgs, kursch ap sewi pulzina schejeenes jauneklus un jaunawas uz kopeju dseedaschanu. Pulzesimees uz kopeju darboschanos, isglihtibas weizinaschanas sinâ! Gaujmaleetis.

No Aiskraukles. Mehs waram dsihwot tihri meerigi, truhkumu nekahdu nejusdami, jo ar gaismu muhs apgahdà weetejà beedriba, ar tumsibu — krogs, ar tabaku kahda leelisku sihkpretschu bode u. t. j. pr. Sinams, atgadas jau ari pa ustraukumam, kas sahk peenemt draudoschu weidu un daschu labu sahk wairak intereset par angku-buhru karu. Bet tas tik tà blakus. Mums wehl pasihstama weza mahja, ar ne wisai taisnàm seenam, kuru dehwê par draudses skolu; schi draudses skola dod dascham labam weelu muhs nostahdit ne wisai zehlâ gaismâ. Bet kad nu tà reis nolikts, ka winai jastahw, tad mehs tur darit neka newaram, bet tad, kad ta taisis „krachu", mehs salikšim rokas un teiksim: paldees Deewinam! Alberts.

No Jaun-Gulbenes. Daudzeem schejeenes saimneekeem, kuri sawas mahjas uz 20-gadeju nomaksu no dsimtkunga eepirkuschi, tagad ir pehdejais maksaschanas gads. Kahda daļa jau ir galigi mahjas ismaksajuschi, bet daudzeem ir wehl kreetnas sumas ko maksat un ari schogad wehl newarès lihds maksaschanas termina beigam nomaksat. Bet zerams, ka muhsu zeenitais dsimtkungs, kursch jau daudz ir gahdajis par sawu saimneeku labklahjibu, ari masgruntneeku mahju maksaschanas terminus pagarinàs, lai katris waretu peenahzigi nomaksat. Uz to daudzi gaida ar isgoschanos. Diwdewinsch.

No Malupes. Mehs malupeeschi domajàm, ka ar monopola eeweschanu dserschana masinasees, bet welti: monopolâ dser wehl wairak nekà krogos. Krogi atradàs no pagasta nama weens trihs, otris seschas werstes, tadehl tikai tee dabuja „eemest", kam bija garam jaeet. Monopols atrodas tikai pahra simtu soku, lihds kuram war atwehsinadamees aissokot pagasta darischanu starpbrihschos; ari zitâs reisês „poļa" apmeklejums ir atwainojams, ja uz pagasta namu nahkot pa zeram peegreeschas „mehles eesmehret". Labi tikai, ka teesas deenâs pa sehdes laiku naw „schpukters" dabujams, jo zitadi jau ais trokschna nedsirdetu i speeduma. Fr.

---

*) Skat. Большая Энциклопедія. U.

o) **No zitàm Kreewijas puſem.**

No Peterburgas. 8. apr. panichidai par nomiruſcho pilsgalma freileni Bartenewu labpatika klaht buht Winu Keiſariſkàm Majeſtatem un Leelknaſei Jekiſawetai Mawrikijewnai. — 9. aprilî leibgwardijas ſapeeru bataljona baſnizâ notureja panichidu par nomiruſcho Keiſariſkàs atklahtàs bibliotekas direktoru generalleitenantu Schilderu. Baſnizâ bija eeraduſchees: Auſtro-Ungarijas wehſtneeks, tautas apgaiſmoſchanas miniſtris, inſcheneeru un atklahtàs bibliotekas preekſchſtahwji, inſcheneeru Nikolaja akademijas un ſkolu deputazijas, Kreewu beedribas un preſes preekſchſtahwji. Uſ dwehſeles liturgiju eeradàs Wina Keiſariſkâ Augſtiba Leelknaſs Wladimirs Aleksandrowitſchs, Winu Augſtibas Meklenburgas Strekizas herzogi Georgs Georgijewitſchs un Michaels Georgijewitſchs, kà ari Sakſijas-Altenburgas prinzis Adalberts un prinzeſe Helene Georgijewna.

— Par bijuſchà eekſchleetu miniſtra D. S. Sipjagina pehdejeem brihſcheem „Now. Wremja" rakſta ſekoſcho:

Sahpes, kas D. S. Sipjaginam bij jaiſzeeſch zaur diweem eewainojumeem, bija tik leelas, ka tas labu laiku bij beſ ſamanas. Nolikts uſ diwana miniſtru komitejas telpu preekſchnamâ, nelaikis miniſtris tik tad nahza pee ſamanas, kad ahrſti bij jau atrahwuſchi winam kreklu, aiſſehjuſchi eewainojumus un ſneeguſchi pirmo palihdſibu.

Kluſi, bet pilnigi ſaprotami D. S. Sipjagins teiza:

„Gruhti nomirt netizigam. Beſ tizibas newar dſihwot. Kungs peenem manu dwehſeli! Preeſteri . . ."

Eeſtahjàs neleela pauſe. Eewainotais gruhti ſteneja, paſtahwigi eelpodams ſkabbekli.

„Loti wehletos," — winſch teiza, — „redſet Keiſaru. Nowehlu laimi Keiſara Majeſtatei un wiſam Keiſara Namam."

Atkal ſtarpbrihdis; atkal waideeni.

„Es neweenam neka ļauna negribeju. Es weenmehr gribeju ziteem tik labu . . ."

Atnahkuſchais garidſneeks dewa mirejam ſwehto wakarehdeenu. Dſirdedams luhgſchanas wahrdus, miniſtris mehginaja pazeltees, bet wairs neſpehja. Druhmu, aptumſchotu ſeju D. S. Sipjagins guleja, gaididams, kamehr winu pahrwedis uſ Makſimiliana ſlimnizu. Laik no laika apſina winam atgreeſàs un winſch runaja ar apkahrtſtahwoſcheem diwus, trihs wahrdus, kuri leezinaja, ka winſch paſihſt tos, kas ſtahw ap wina nahwes gultu.

Mehginajums uſzelt miniſtri no diwana uſ neſtawam, ſazehla winam ſtipras ſahpes. Pirmais ahrſts, kas eeradàs ſneegt eewainotam miniſtram palihdſibu, bij W. M. Dmitrijews, kas uſbrukuma laikâ Makſimiliana ſlimnizâ deſchureja. Dabujis ſinu par notikuſcho no atbraukuſchà miniſtru komitejas kurjeera, Dmitrijews pawehleja tuhlit noſuhtit uſ Marijas pili ſanitarkareeti, pakehra daſchus pahrſeenamos un inſtrumentus un nobrauza uſ pili. D. S. Sipjaginu winſch atrada beſ ſamanas. Eewainotais guleja miniſtru komitejas weſtibilâ uſ diwana, pahr kuru bij iſſteepts kahds madrazs un eewainotà kaſchoks ſpilwena weetâ. Miniſtra pulſs gandrihſ nemaſ neſita, gihmis bij bahls.

Ap mireju bij ſapulzejuſchees gandrihſ wiſi miniſtri; wiſu ſkati wehrſàs uſ atbraukuſcho ahrſtu. Uſ wiſu gihmjeem bij laſams weens jautajums: waj ir wehl zeribas? Bet tikko ahrſts atrahwa kreklu — eewainotais guleja jau beſ mundeera — un apſkatija eewainojumus, tas pahrleezinajàs, ka zeribas uſ glahbſchanu naw nekahdas.

Ahrſtam tuwojotees, mirejs atwehra azis un iſbailes ſarahwàs. Winu apmeerinaja, ka tas ir ahrſts, kas atbrauzis ſneegt winam palihdſibu. Eewainotais apmeerinajàs un ſaudeja atkal ſamanu. Schai brihdî eeradàs ahrſts Petrows. „Es panehmu lihdſi muſkuſu un ſprizi," winſch teiza. Eewainotam tuhlit eeſchlakſtinaja ſem ahdas trijàs weetàs muſkuſu; pulſs eewehrojami paſtiprinajàs, eewainotais nahza pee ſamanas. Winſch luhdſa par notikuſcho ſinot Keiſara Majeſtatei un iſteiza wehlejumos redſet Wina Majeſtati, luhdſa paſinot wina ſeewai.

Ahrſts Dmitrijews eewainojumu tuwak neiſmekleja: weena lode bij eeſkrehjuſe kreiſâ puſê kaklâ, otra aknâs. Aſinu uſ krekla bij maſ, azim redſot aſins bij iſpluhduſchas eekſchâ. Nahwes tuwoſchanos leezinaja arween wahjakee pulſa un ſirds pukſteeni.

Drihſ atbrauza D. S. Sipjagina kundſe. Miniſtris bij pee ſamanas un luhdſa to nobutſchot winu, jo wairs wini neredſeſchotees.

No behdam ſatreekta A. P. Sipjagina zentàs wihru apmeerinat, teikdama, ka meegs winu atſpirdſinaſchot, bet miniſtris juta nahwi tuwojamees un apgalwoja, ka ſeewas butſchina buhſchot pehdejà. Winſch neſaudeja duhſchu, atwadijàs no tautas apg. miniſtra Wanowſka, ſawa beedra knaſa Swjatopolk-Mirſka un ziteem miniſtreem. Schai brihdî eeradàs leibchirurgs N. A. Weljaminows un Dr. Trojanows. Eewainotais wiſu laiku elpoja ſkabbekli, kas bij atneſts no tuwakàs aptekas diwos ſpilwenos.

Pehz N. A. Weljaminowa earaſchanàs, eewainoto uſlika uſ neſtawam un pahrweda uſ Makſimiliana ſlimnizu, kur winſch drihſ pehz tam nomira, nenahkdams wairs pee ſamanas.

Reiſê ar D. S. Sipjaginu bij eewainots ari wina pawadons, detektiwpolizijas agents, kas pehz pirmeem ſchahweeneem bij metees uſ uſbruzeju. Winam pahrſchauta roka un eewainots plezs. To eeweetoja Marijas ſlimnizâ, kur tas, kà rahdas, drihſ iſweſeloſees.

— Eekſchleetu miniſtris, pamatojotees uſ 17. panta 1. pkt. Wiſaugſtaki apſtiprinatos noteikumos par walſts kahrtibas un wiſpahreja meera apſardſibu, atſina par wajadſigu nodot bijuſchà eekſchleetu miniſtra Sipjagina ſlepkawibas prahwu kara teeſai, peemehrojot kara likumus.

Jaunais tautas apgaiſmoſchanas miniſtrijas pahrwaldneeks, ihſtens walſtspadomneeks f. Sengers. Tautas apgaiſmoſchanas miniſtra beedris, ihſtens walſts padomneeks fon Sengers, kà „Wald. W." ſino, eezelts par tautas apgaiſmoſchanas miniſtrijas pahrwaldneeku.

Jauneezeltais miniſtrijas pahrwaldneeks Georgs Eduardowitſchs fon Sengers ir dſimis 13. martâ 1853. g. Pirm-iſglihtibu tas ſmehlis paſchu korpuſâ, bet drihſ to atſtahjis un priwati ſagatawojees uſ gimnaſijas gala ekſamenu, ko iſturejis Rigâ. Pehz tam G. E. Sengers ſtudejis Peterburgâ un ahrſemês, kur ſagatawojees uſ profeſora darbibu romeeſchu literaturas arodâ. Berlinê Sengers klauſijees profeſoru Momſena, Kurtius, Droiſena, Hübnera u. z. lekzijâs. Uſ Kreewiju atgreeſees, Sengers 1877. g. tika eewehlets Neſchinas wehſturiſki-filologiſkâ fakultatê par ahrkahrteju profeſoru preekſch wiſpahrejàs wehſtures mahzibas krehſla. 1885. g. winſch laſija, kà weetas iſpilditajs dozents wiſpahrejo wehſturi Warſchawas uniwerſitatê, kamehr filologi un juriſti klauſijàs pee wina romeeſchu wehſturi. Gadu wehlak winſch aiſſtahweja kahdu no ſaweem ſinatniſkeem darbeem Kijewas uniwerſitatê un pehz tam tika aizinats kà ahrkahrtejs profeſors uſ Warſchawas uniwerſitati. 1894. g. Maſkawas uniwerſitate parahdija G. E. Sengeram retu godu, eezeldama to par romeeſchu literaturas doktoru beſ kahdas diſertazijas aiſſtahweſchanas. No 1897.—1899. gadam G. E. Sengers bija Warſchawas uniwerſitates rektors un pehz tam Warſchawas mahzibas apgabala kurators, kamehr tas pagahjuſchà gada 17. nowembrî tika eezelts par tautas apgaiſmoſchanas miniſtra beedri. Nepilnus peezus mehneſchus wehlak fon Sengeram tagad uſtizeta minetàs miniſtrijas pahrwaldiba.

Jaunais miniſtrijas pahrwaldneeks, kà awiſes ſawâ laikâ ſinoja, ſawâ adminiſtratiwâ darbibâ lizis ſewiſchku ſwaru uſ uniwerſitates noſihmes pazelſchanu, mahzibas kahrtibas uſlaboſchanu, ſtudentu aiſſardſibu no neapdomateem ſoleem un neapdomatàs rihzibas ſliktajàm ſekam. Warſchawas uniwerſitate warot winam pateiktees par to, ka ſtudentu nekahrtibas, preekſch kuràm Wiſlas apgabalâ bija ſewiſchki iſdewiga weeta, Warſchawâ tika ahtri ween nowehrſtas.

Kreewijas eekſchleetu miniſtri. Kreewijas miniſtrijas jaunlaiku weidâ tika dibinatas 1802. g. — toreiſ 8 ſkaitâ. Tà tad ſchogad paeet no winu dibinaſchanas taiſni 100 gadi. Kreewijai ſimts gadu laikâ ir bijuſchi ne maſak, kà 20 eekſchleetu miniſtri, tà ka katra amata laiks zaurmehrâ neiſnahk ilgaks par 5 gadeem. Wiſilgaku laiku par eekſchleetu miniſtri ir bijis L. A. Perowſkis, Keiſara Nikolaja I. waldibas laikâ no 1842. — 1853. g. Daſchados waldibas laikmetos bijuſchi ſchahdi miniſtri: Keiſara Aleksandra I. waldibas laikâ (25 gados) 4 miniſtri; Keiſara Nikolaja I. (30 g.) — 6 miniſtri; Keiſara Aleksandra II. (25 g.) — 5 miniſtri, kà: S. S. Lanſkojs (1855.—1861.), F. A. Walujews (1861.—1868.), A. E. Timaſchews (1868—1878), L. S. Makows (1878—1880.), grafs Loris-Melikows (1880.—1881.); Keiſara Aleksandra III. (13 g.) — 3 miniſtri: grafs Ignatjews (1881.—1882.), grafs D. A. Tolſtojs (1882.—1889.) un J. N. Durnowo (1890.—1895. g.); Keiſara Nikolaja II. waldibas laikâ beſ minetà Durnowo bijuſchi wehl 2 miniſtri: H. L. Goremikins (1895.—1899.) un D. S. Sipjagins no 20. oktobra 1899. lihdſ 2. aprilim 1902. g.

Ja ari katra miniſtru maina wehl nenoſihmè ſiſtemas mainu, tad tomehr ari tàs pehdejos 50 gados naw truhzis. Wiſgaiſchak ta parahdijàs 1881. gadâ, kad grafa Loris Melikowa weetâ nahza grafs N. P. Ignatjews. No ta laika pamata nokrahſa tikko manami mainijuſès, tà ka pehdejos 20 gados, war teikt, paſtahwejuſe weena un ta pate ſiſtema, kurai ir nepahrprotama lihdſiba ar miniſtrijas pirmo 50 gadu ſiſtemam, kamehr laikmetam no 1855.—1868. g. ſem miniſtreem Lanſkoja un Walujewa ir ſawa ihpaſcha nokrahſa — tas bija leelo reformu laikmets.

Par eekſchleetu miniſtri W. K. f. Plehwi „Moſkowſkija Wedomoſtji" iſſakas ſekoſchos rakſturigos wahrdos:

„Zaur Keiſara Majeſtates gribu pahr muhſu eekſchejàs dſihwes ſatrizinato juhru ir noſtahdits uſtizams un peedſihwojis Zara kalps, kas ſawâ ilggadejâ walſts darbibâ ir iſrahdijis taiſni tàs ihpaſchibas, kuras wajadſigas preekſch minetàs dſihwes apmeerinaſchanas un winas uſweſchanas uſ labdarigàs kahrtibas pareiſà zela.

„Kà bijuſchà eekſchleetu miniſtra D. A. Tolſtoja (kurſch bija par miniſtri pehz reformu laikmeta Keiſara Aleksandra III. waldibas laikâ) perſoniſkam draugam un tuwakam lihdſdarbineekam, Wjatſcheſlawam Konſtantinowitſcham fon Plehwe bij pilnigi eeſpehjams pamatigi eepaſihtees ar wiſu kreewu walſts organiſmu, kà ar wina weſeligajàm pamata dakam, tà ari ar teem pahrejoſcheem, no zitureenes atpuhſteem launumeem, kurus wajag razionali iſahrſtet, waj radikali iſnihzinat.

„Neweens tik labi nepaſihſt muhſu domajami akademiſko nekahrtibu ihſtos eemeſlus, kà W. K. f. Plehwe, kurſch muhſu ſcholaiku kuſtibu ir mahzijees paſiht ne tikai teoretiſki, bet ari zaur paſcha peedſihwojumeem walſts darbibâ. Tapehz ari neweens neſin labak kà winſch tos weenigi droſchos lihdſekļus, ar kureem ſchi kuſtiba tika apſpeeſta diwdeſmit gadus atpakal un ar kureem to war galigi nobeigt ari tagad."

Tà „Moſkowſkija Wedomoſtji" . . .

Uſaizinajums

Peterburgas uniwerſitates bijuſcheem ſtudenteem.

Nodomats iſdot wiſu to ſtudentu ſarakſtu, kuri pabeiguſchi kurſu Peterburgas uniwerſitatê, un tà ka to nu dariju ſchi ari deeſgan daudſ latweeſchu, tod ſarakſta jeb wahrdnizas ſaſtahditaji greeſchas ari pee wineem ar luhgumu, lai tee eeſuhtitu par ſewi biografiſkas ſinas. Uſaizinajums ſkan ſchahdi:

„Uſnemdamees „Sw. Peterburgas Uniwerſitates audſeknu wahrdnizas" ſaſtahdiſchanu, kuri tanî pilnu kurſu beiguſchi laikâ no 1823.—1900. gadam, un ar ſcho nolukhu jau ſakrahjis eewehrojamu daudſumu materiala, man ir tas gods greeſtees pee Jums ar padewigo luhgumu, neleegtees paſneegt par ſewi biografiſkas ſinas, kuras eeweetot min. „Wahrdnizâ". Winas pilnigums un iſnahkſchanas laiks, ſinams, eewehrojamâ mehrâ atkaraſees no tam, zik uſ manu uſaizinajumu atſaukſees bijuſchee ſtudenti, bet neſchaubos, ka wini to nedaris, un es uſdroſchinos zeret uſ Juhſu ſcha darba apgaiſmoto ſekmeſchanu; un ſchis darbs, man ſchkeet, pelna eewehribu un war buht derigs un intereſants, jo tas, pilnâ weidâ, rahdis wiſu to, ko gara dſihwê un daſchados darbibas laukos, pa trim zeturkſchneem gadſimtena muhſu Uniwerſitate dewuſe Kreewijai.

Sinas, kuras es wehletos no Jums dabuht, buhtu ſekoſchàs:

1) Juhſu uſwahrds, kriſtams un tehwa wahrds;

2) Juhſu dſimſchanas gads, mehneſis, deena un weeta;

3) kur baudijàt wideju iſglihtibu, eepreekſch eeſtahſchanàs uniwerſitatê, un kurâ gadâ pabeidſat gimnaſijas kurſu;

4) fakultate (waj fakultates, ja Juhs tàs mainijàt), kurſa beigſchanas gads un grads, kuru beigâs dabujàt (kandidats, graduets ſtudents; I. un II. ſchkiras diploms, kurſu noklauſijees);

5) kad eeſtahjatees deeneſtâ un amatâ, kuru Juhs iſpildijàt; tahlakas pahrejas deeneſtâ, pehz eeſpehjas peeminot pahrweetoſchanas gadus, mehneſchus un deenas;

6) norahdijumi par komunalu deeneſtu: Juhſu peedaliſchanàs ſemſtu darbibâ, beedribâs, kongreſos u. t. t.

7) literariſku darbu, ja tahdi bija, pehz eeſpehjas pilnigs pahrſkats, norahdot ſewiſchku grahmatu un broſchuru iſnahkſchanas gadu un iſdewumu ſkaitu, un pee ſchurnalu rakſteem — ſchurnala waj awiſes noſaukums, gads un numurs, kurâ tee eeweetoti; norahdijumi uſ Juhſu darbu rezenſijam un wiſpahrim uſ drukateem materialeem preekſch Juhſu biografijas.

Uſſtahditee jautajumi, ſinams, neaptwer wiſas wehlamàs ſinas, bet tikai uſrahda galwenakos punktus.

Buhſchu Jums loti pateizigs, ja Juhs gribetut man paſneegt biografiſkas ſinas, kaut ari tikai ihſas, par Juhſu beedreem, kuri reiſâ beidſa kurſu, tiklab dſihweem kà miruſcheem, tapat ja Juhs iſplatitu manu luhgumu ſtarp Juhſu paſihſtameem un deeneſta beedreem jeb waj ja man apſihmetu tahdas perſonas, kuri waretu pabalſtit „Wahrdnizu".

Juhſu atbildi luhdſu adreſet uſ manu wahrdu Peterburgâ Невскій просп. д. 170/2, кв. 29 (jeb waj: Академія Наукъ, Канцелярія Конференціи) Борису Львовичу Модзалевскому.

Paſkaidrojumi par ſtempelnodokleem. Teeſcho nodoklu departaments iſſkaidrojis: Uſ luhgumeem dehļ atlaujas atklaht tirdſneezibas namu, ja tee teek eeſneegti ſtemp. nod. uſt. 14. p. 1 pkt. minetàm eeſtahdem waj eerehdneem, jaleek 60 kap. ſtempelmarka uſ lokſnes. Uſ iſwilkumeem no firmu lihgumeem, kur tee ari netiktu eeſneegti, leekama 1 rbl. ſtempelmarka. Uſ apleezibam par tirdſneezibas namu atwehrſchanu, ko iſſneedſ eeſtahdes un eerehdni, jaleek 60 kap. ſtempelmarka.

Gubernas walſchu reformas komiſija uſſahkſchot pehz leeldeenam ſawu darbibu. Schimbrihſcham reforma atteekſchotees tik uſ Eiropas Kreewiju, eeſkaitot Wiſlas apgabalu un Baltijas gubernas un iſnemot Kaukaſiju un Aſijas Kreewiju.

Abonentu biletes uſ dſelſzeleem noteiktas weenigi no 6. maja lihdſ 10. oktobram, t. i. no paſaſcheeru waſaras brauzeenu eeſahkſchanàs. Tà ka waſaras brauzeeni ſchogad un nahkoſchu gadu tiks eeweſti newis no 6. maja, bet jau no 18. aprila, tad zelu miniſtrija nolehmuſe, ka ari abonentu biletes jaiſdod, ſahkot no 18. aprila.

Dſelſzelu atbildiba par paku neſejeem. Waldoſchais ſenats iſſkaidrojis par dſelſzelu atbildibu par paku neſejeem, kuri no paſaſcheereem peenem neſchanai waj uſglabaſchanai rokas bagaſchu. Senats iſteizees, ka dſelſzelu ſtaziju paku neſeji, kurus dſelſzelu waldes peenem preekſch paſaſcheeru apkalpoſchanas, jauſluhko kà perſonas, kuras dſelſzelu walde eezehluſe preekſch tahdu uſdewumu iſpildiſchanas, kureem ir ſakars ar dſelſzela ſatikſmi, kalab ari atbildiba par rokas bagaſchas paſaudeſchanu un ſabojaſchanu, kuru paſaſcheeris uſtiz paku neſejam, jauſleek dſelſzela waldei.

Pilſehtu buhſchanas. Senats iſſkaidrojis, ka pilſehtu banku waldes newarot uſſkatit ſewi par tahdeem paſcheem pilſehtas komunalwaldes iſpilditajeem organeem, kà pilſehtas walde un pilſehtas iſpilditajas komiſijas. Bet bankas waldes kanzlejas kalpotaju peenemſchana un atlaiſchana no deeneſta atkarajas no bankas waldes, bet ne no pilſehtas domes.

Teeſiba atwehrt dſehreenu pahrdotawas. Senats iſſkaidrojis, ka weetâs, kur eeweſta krona dſehreenu pahrdoſchana, pilſehtu domem neeſot teeſibas neatlaut pilſehtas rajonâ daſchus dſehreenu pahrdoſchanas weidus, peemehram alus bodes beſ ſilteem ehdeeneem.

Kreewu laikrakſts „Ruſſkoje Slowo" pehz 1896. g. iſdota ſarakſta ir peelaiſts ari beſmakſas tauſchu laſitawâs. Tagad eekſchleetu miniſtrija paſino, ka min. awiſe eſot groſijuſe ſawu agrako wirſeenu, kapehz to wairs neeſot eeſpehjams peelaiſt beſmakſas tautas bibliotekâs un laſitawâs.

No Ruſkulowas (Witebſkas gub.). Te wehl palikuſchee nomneeki daſchi jau tagad ir turigi ſaimneeki, kuri apgahdajas kulmaſchinas un ari zentrifugas un daſchus ſimtinus ari noguld a krahjkaſê, daſchi atkal mehdſ eeteikt, ka maſchinas eegahdajot iſputinot tikai naudu. No mahkſliſkeem mehſleem mehs ſche neka neſinam, bet leetojam tikai paſihſtamus kuhts mehſlus. Leelakais naudas eenehmums mums ir no lineem, kuri ſche teek papilnam ſehti un ari labi iſdodas. Laikrakſti ari teek laſiti pee mums jau prahwâ ſkaitâ, bet ir ari daſchi, kas tos nezeeni un mehdſ teikt, „ka laikrakſtos eſot tik tihras blehnas". Laikrakſtos eſmu laſijis par daſchadàm beedribam, par weeſigeem wakareem, par teatra iſrahdem, tahdu ſche truhkſt, tikai pawaſari padaram „meeſiti", ſabeedrojamees 15 waj 20 kaimini un lauſcham zelmus, aprila un maja mehneſchos dſird gandrihſ katru deenu no „meeſiſcha" eeſiluſchu zelmu gahſeju „urrà" ſauzeenus. Pirmais gara baudijums bija mums pagahjuſchà gada 22. julija „ſakumu ſwehtki", kuri bija apgahdati ari ar bufeti; ſpehleja Lubanas ragu orcheſtris. No ſkolotaja Wihzkopa kga waditais koris nodſeedaja ari daſchas dſeeſmas, latweeſchu un ari kreewu walodâs. Schuhpoſchana ari pee mums jau ir eeſaknojuſès, „meeſitis" beeſchi ween teek bruhwets mahjâs un ari „ſihwais" eewehrojamakâs weetâs dabujams. Prahwotees mehs neeſam eeraduſchi, ſawus eenaidneekus mehs luhkojam nopehrt, jeb zitadi kà teem atreebtees. Dſihrês mehs protam ari paſpehkotees. Neſen atpakal kahdam P—am bija kahſas, kahſeneeki uſ mahju braukdami peeturejuſchi ari pee monopola bodes un, ſaprotams, kreetni ſametuſchi. Mahjeneekeem par leelu brih-

numu, eeraduſès tikai „bruhte" ar kahdu ſweſchu wihreeti; ziti kahſeneeki palikuſchi zekâ, mehridami, zik kuram gara mugura un zik beeſs galwas kauſs. Z. R.

No Laſchnewas un apkahrtnes (Mogil. gub.). Mehs laſchneeſchi un apkahrtejee kaimini dſihwojam tihri meerigi weens otra nepaſihdami. Skola pagahjuſchâ 1901. gada nodega. Par jaunas taiſiſchanu neweens neleekas ne ſinot. Ir bijuſchas wairak ſapulzes par jaunas ſkolas taiſiſchanu, bet beſ kahdeem panahkumeem; to ween tikai dſirdi: „Kas man tur, lai taiſa tee kam behrni ir ko ſkolot, manis pehz wini waj taiſa waj ne, — weena alga"! Kas gan wineem tà neteikt, maiſes paehduſchi, preekſch preekſchdeenam ari ir aiſtaupits, — preekſch kam wineem ſkola? Garigee tehwi ari daudſ neka nerubpejas un tà wiſs paleek uſ preekſchu beſ kahdeem panahkumeem. — Pee mums mahjo wehl tihrà ſeema. Sneegs loti maſ ir kuſis. Lautineem jau ſahk truhkt baribas preekſch lopeem. Seens makſà lihdſ 35 kap. pudâ. Iſrihkojumu Laſchnewâ pa ſeemu naw bijis — gaidiſim ko uſ waſaru. Draugs.

No Cherſonas. Pamudinats zaur to, ka pehdejâ laikâ ſanehmu daudſ wehſtulu no ſaweem draugeem un paſihſtameem, gandrihſ ar weenadeem jautajumeem: kahda pagahjuſchâ waſarâ bija raſcha, kahda ſeema un kahda nahkoſcha waſara ſagaidama? es greeſchos pee godajamas „Mahjas Weeſa" redakzijas ar luhgumu, eeweetot ſchis rakſtu rindinas ſawâ laikrakſtâ. Sche Cherſonâ ſeme pateeſi ir Egiptes ſeme! Pagahjuſchâ waſarâ ſche raſcha bija apbrihnojama: kweeſchi iſdewa lihdſ 30. graudam, rudſi tapat, kukuruſa pat lihdſ 100 graudu. Tikai zukura beetes bija wiſpahr wahjakas nekà wajadſeja buht. Gandrihſ wiſi zukura beeſchu ſehjeji zeeta ſaudejumus. Zukura beetes neraſcha bija zaur to, ka junija mehneſi kahpuri lapas noehda un ari zaur leelo ſauſumu, kas eeſtahjàs no julija mehneſcha ſahkuma. Pagahjuſcho ſeemu ſche bija tahds ſneegs, ka pat tehwu tehwi neatminas, kad gan wehl bijis tahds ſneegs. Un pateeſi, zaur to ari, ka pagahjuſchâ gadâ bija peeteekoſchi ſneega, zaur to ari bija tahda bagata raſcha. Sche Cherſonas melnſemes laukeem, wehl lihdſ ſchim zita neka newajaga, kà tikai walguma, jo beeſaks ſneegs, jo wairak uhdena un ſeme dſikak iſmirkſt un waſarâ tik drihſ neiſſikſt. Kas ſihmejas uſ ſcho ſeemu, tad gan lihdſ ſchim wehl neka laba newareja gaidit, ſneegs kà neſniga tà neſniga. Paſtahwigi gaudoja aukſts un ſauſs wehjſch, ſemi pahrleeku kaltedams. Pat wiſeem truhka zeribas uſ nahkoſchas waſaras raſchu. Bet paldees Deewam, ſahka pahrgroſitees uſ labu. Sahkot no 15. februara paſtahwigi nahza ſneegs un ari reiſem ar leetu. Tomehr ari ſchi ir neparaſta parahdiba preekſch Cherſonas gubernas. Pagahjuſchâ pawaſari ſche ſeht ſahka 10. martâ, bet ſchogad marta mehneſim ſahkotees ſneegs putinaja un gaudoja kà ap ſeemas ſwehtkeem. Kas ſihmejas uſ nahkoſchas waſaras raſchu, par to neka noteiktu newar wehl ſazit. Seemas ſehjumi rudeni bija apmeerinajoſchi. Janwara beigâs un februara ſahkumâ ſche bija ihſti ſilts, tà ka ſeemas ſehjumi ſahka jau ſakot, bet nu uſnahkuſchais ſaltums atnem teem pirmos pawaſaras aſnus. J. Pomers.

No Helſingforſas. „Wald. Wehſtn." paſneedſ ſekoſchu Nilandes gubernatora paſinojumu, kas iſſludinats awiſê „Finlandſk. Gaſeta".

„Pehdejâs deenâs pilſehtâ notika eelu nekahrtibas, kapehz wajadſeja kara ſpehku iſſaukt, kuram tahdos gadijumos ir teeſiba leetot eerotſchus, bet ſchaujamo rihku darbiba ir tagad breeſmiga. Tapehz, lai nowehrſtu weltus upurus, uſaizinu eedſihwotajus netrauzet wiſpahrejo kahrtibu, bet it ihpaſchi nelaiſt ſeeweetes un behrnus peeweenotees puhlam. Peedaliſchanàs neatlautâs ſapulzês ir likuma pahrkahpſchana un pate par ſewi jau noſeegums. Eelu nekahrtibas newar groſit waldibas praſibas un tapehz puhla pahrdroſchajai patwalibai naw pilnigi nekahda mehrka un tai war buht loti gruhtas ſekas. Likumi: Somijas Leelknaſiſtes ſoda likumu 16. nodalas § 6; 20. janwarî 1896. g. iſdotà Wiſaugſtakâ pawehle par kara ſpehka palihgâ ſaukſchanu. Helſingforſâ, 6. (21.) aprilî 1902. g.

No Rigas.

Godalgas amateeru fotografu iſſtahdê. Godalgu iſſpreedeji mahkſlas fotografiju nodalâ bija gleſnotaji Bernhards Borcherdts un Friedrichs Moritzs, fotografijas technikâ no Fotografiſkas beedribas lozekleem bija eewehleti ſchahdi leetprateji: A. Kurzs, F. A. Lüdke un E. Scheunemans, tapat ari ſchee kungi iſſpreeda godalgas ſiniſki techniſkâ nodalâ.

Mahkſlas fotografiju nodalâ peeſpreeſtas ſchahdas godalgas:

I. godalga — P. f. Krſchiwolozkim Rigâ par kolekziju pigmentbilſchu ar bromſudraba paleelinajumeem; tahlak ſtudenteem H. un A. Sihlem par „gumijas druku" „Rudenis";

II. godalga — M. Domaradſkim un J. Jeſchowam Rigâ (par „juhras ſtudijam" un „rudens wakaru"), grafam N. Mengdenam Peterburgâ (par kriſantemumu), J. f. Rautenfeld jkdſei (par „lauzeneeku mahjam" un „takſcheleem") un W. Struckam Rigâ (par „ſarmu" un „oſoleem") un R. fon Tranſehem Peterburgâ.

III. godalga — B. f. Bock kdſei, Butzleram, baroneetei J. fon Zeumern, Roderickam baronam Freitagam f. Loringhowenam, E. Heſelam, E. Mahnertam, Dr. phil. Neanderam, Ed. Maskolunowam, A. Plamſcham, cand. jur. F. Runtzleram, baroneetei A. Staël f. Holſtein, B. f. Wilboà jkdſei, A. Wagneram un realſkolneekam H. Krauſem.

Siniſki techniſkâ nodalâ dabujuſchi:

I. godalgu — R. Lehberts Rewelê par teizamàm mikrofotografijam;

II. godalgu — E. F. Lantzkis Narwâ par wehſturiſkeem architekturas uſnehmumeem, E. Trampedachs Rigâ un Dr. Wolfram kdſe Rigâ (par mediziniſkeem Röntgena uſnehmumeem);

III. godalgu — profeſors J. Waldmans, Jurjewâ par ſtereoſkopbildem.

Beigâs Fotografiſka beedriba, kà iſſtahdes ſarihkotaja, peedalijuſès pee tàs ahrpus ſazenſibas (hors concours).

Iſſtahde ilgs lihdſ peektdeenai, 19. aprilim un buhs apſkatama ikdeenas no pulkſten 10 rihtâ lihdſ pulkſten 6 pehz pusdeenas.

Rigas ſihmeſchanas un gleſnoſchanas ſkola, kura ſtahw ſem Keiſariſkà galma miniſtrijas, kà jau aiſrahdijàm ſarihko Suworowa eelâ Nr. 2 ſawu ſkolneeku darbu iſrahdi, kura ilgs lihdſ 25. aprilim un buhs apſkatama ikdeenas no plkſt. 11 rihtâ lihdſ plkſt. 6 pehz pusdeenas.

Seedonis ſchogad, kà rahdas, jaſagaida ar leelu ilgoſchanos, jo tas negrib un negrib eeraſtees. Ziteem gadeem ap ſchahdu laiku jau bija brangi ſaki mauri, bet ſchogad ſahku dihgliſchi wehl tikai kà ſahk moſtees un no pilſehtas grahwja pat ledus wehl naw iſgahjis. Gulbji apnikuſchi dſihwi ſawos ſeemas mitekkos labpraht gribetu papeldetees, bet kà wehl ſchinîs deenâs redſeju, tad teem bijis jaapmeerinajas paſtaigajotees pa ledu. Glums jau nu gan wairs nebija un ſlihdet ari neſlihdeja, bet welti gulbji mekleja pehz kahdas wakejas weetinas, kur paplantſchkatees. Eepuhtis aukſtais ſeemelis un nemaſ negrib miteteeſ. Nu labaki lai jau tagad, kad tikai wehlaku buhtu ſilts, nenahktu nakts ſalnas pehz Jurgeem. Pilſehtas dahrſos it wiſur nadſigi poſchas un ſagatawojas uſ waſaras ſeſonas atklahſchanu. Wiſs tur ir gataws, tikai wehl truhkſt lapu, ſeedu, ſiltas ſaules, ari audſeliga leetutina. Wehrmana parkâ gan ſweſchas ſemes ſtahdi, kuri pa ſeemu bija apſegti, tagad atronas jau pilnâs lapâs, atſtahdami ſlarbu kontraſtu, tadehl ka wiſs zits pahrejais dahrſs ir gluſchi kails un ne labga ſahlite naw uſdihguſe. Tſchakli teek ari ſtrahdats pee Eſplanades apſtahdiſchanas, jo weena dala no tàs teek pahrwehrſta par parku. Bet ari pahreja dala, kas paleek kà laukums, tiks nobehrta ar rupju granti, tà ka ſmilſchu tukſneſis Rigas wideenâ pahrwehrſchas wahrda pilnâ ſinâ par kulturas zentru, jo uſ Eſplanades teek zelta ari tirdſneezibas ſkola un muſejs. Latweeſchu beedribu dahrſi, kuros pa waſaru notura iſrihkojumus, ſchogad par weenu papildinajas, proti „Auſekla" tautas nama dahrſs. Te buhs waſaras ſkatuwe un ari dejas grihda, pee kuras eerihkoſchanas beedriba patlaban ſtahjas. Jawehlas, kaut beedribai raſtos daudſ pabalſtitaju, jo dahrſa eerihkoſchana iſmakſà eewehrojamas ſumas. Dahrſa apgaiſmoſchana, kà dſird, buhſchot elektriſka. Fr.

Kugu apdroſchinaſchanas beedriba, kura ſaſtahdijuſès no kugu ihpaſchneekeem uſ ſawſtarpeju weenoſchanos pamata, tapat kà kugneezibas beedriba „Auſtra", iſlaiduſe pahrſkatu par ſawu darbibu 1901. gadâ. 1. janwarî 1901. g. bija apdroſchinati 56 kugi. Gada laikâ peenahza klaht 16, iſſtahjàs 6, tà tad uſ 1. janwari 1902. gadâ paleek apdroſchibâ 65 kugi. Wiſaugſtakâ apdroſchinatà ſuma par kugi bijuſe 6000 rbl., wiſſemakà 500 rbl. No apdroſchinateem kugeem trim bijuſe Germanu Lloyda klaſe, ziteem wiſeem Frantſchu Veritas klaſe, iſnemot trihs, kureem notezejuſe klaſe azumirkli wehl naw atjaunota. Wiſi 72 kugi apdroſchinati kopâ par 255,000 rubleem, par ko beedribai eetezejuſchas premijas 17,189 rbl. 66 kap. No ſchis ſumas jaatſkaita 141 rbl. 46 kap., kuri kriht noſt uſ daſcheem kugeem par klaſes atjaunoſchanu, wej pabreeſchanu zitu ihpaſchumâ, tà ka eenahkumu no premijam paleek 17,048 rbl. 20 kap., pehz atmakſatàm brihwgukam 16,765 rbl. 69 kap. Beedriba iſmakſajuſe par 8 hawarijam 1900. gadâ 8147 rbl. 45 kap., par 9 hawarijam 1901. gadâ — 7306 rbl. 67 kap. Reſerwas no 1900. gada atlika 3315 rbl. 9 kap., kura japeeſkaita pee eenahkumeem. Dariſchanu weſchana iſmakſaja 1575 rublus. Atſkaitot wiſus iſdewumus reſerwâ uſ 1902. gadu paleek 2870 rbl. 97 kap. Ar ſcho reſerwu, kà gada pahrſkatâ ſazits, zerams ſegt wiſus wehl neapſkatitos ſaudejumus 1901. gadâ, bet ja ar to nepeetiktu, tad ſaudejumu atlihdſiba tiks nemta no 1902. g. pelnas.

Zihna pret ſlepenu netiklibas peekopſchanu. Tà ka ſchis launums Rigâ pehdejâ laikâ loti iſplatijees, tad pilſehtas walde nodomajuſe iſleetot daſchnedaſchadus aiſſardſibas lihdſeklus, kuri pehdejâ pilſehtas domneeku ſapulzê peenemti. Pilſehtas wideenâ ir beeſchi ſaſtopamas kafejas un ſpirdſinajoſchu dſehreenu pahrdotawas, kurâs netiklibas peekopſchana ar wahrdu ſakot uſſeedejuſe. Tagad nu ſchahdàm pahrdotawam nedrihkſtès buht ſakars ar dſihwokleem, weenalga waj tee peederetu pahrdotawas ihpaſchneekam, waj wina komijam. Turpretim pahrdotawas iſtabam wajag buht weenai ar otru ſakarâ un beſ aiſweramàm durwim, aiſkareem, waj ziteem aiſſchogojumeem. Tapat aiſleegts logus aiſklaht waj kraut ar kahdeem preekſchmeteem. Logu ſlehgeem wajag buht ar iſgreeſumeem. Pahrdotawas telpâs nedrihkſt atraſtees mihkſtas mebeles, iſtabas nedrihkſt leetot preekſch guleſchanas. Tapat aiſleegts turet ſeewiſchkas apkalpotajas, ari paſcha ihpaſchneeka radneezes par tahdàm naw peelaiſchamas. P. K.

Kartupelu ſtahdiſchana Rigas apkaimê, neraugot uſ wiſu aukſto laiku, kà dſird, jau uſſahkta. Pehrn kartupeli ſtahditi par kahdàm pusotra nedelam wehlak.

Ledus blahki pee Kolkuraga wehl arween eſot leeli, tà ka kugeem eebraukſchana Rigas oſtâ loti apgruhtinata. Tà twaikonis „Oſtſee", kuram no Stetinas lihdſ Rigai zitadi paeet tikai 42 ſtundas, tagad 5. aprilî no Stetinas iſbraukdams tas ſabrauzis ſcho zelu weſelu nedelu. Pa tam tas iſpeſtijis no ledus pirms twaikoni „Sergeju", tad twaikoni „Lievland". Beidſot ari paſcham glahbejam deeſin kà buhtu bijis ar eetikſchanu Rigas juhras lihzî, ja nebuhtu tam iſſteidſees pretim ledus lauſejs „Hercules" un tiklab twaikonus „Oſtſee" kà ari „Lievland", abus no ledus iſpeſtijis.

Mihleſtiba un uhdens. Mihleſtiba gan teek ſalihdſinata ar uguni, bet beeſchi ween tai dariſchana ari ar uhdeni, it ſewiſchki tai gadijumâ, ja mihleſtiba naw laimiga waj ir neatlauta. Tad gals beeſchi ween nowed uhdenî. Kà mums no Legerlauka ſino, tod kahds tureenes mahju ihpaſchneeks jau ſen bijis aiſdomâs, ka wina ſeewina mihl newis winu, bet kahdu zitu jaunu zilweku. Bet tà ka winam par deenu jaſtrahdà fabrikâ, tam nekahdi nebijis eeſpehjams iſdarit kontroli. No greiſſirdibas mozits, tas iſgudro kaut ko pawiſam zitu. Kahdâ rihtâ tas, kà jau paraſis, taiſijees eet uſ fabriku pee darba, bet ſeewai nemanot uſkahpis uſ behnineem un tur apſlehpees. Par greeſtu zaurumu tas nu eeſkatijees iſtabâ un ko winſch tur redſejis, tas paleek wina noſlehpums. Katrâ ſinâ winſch tur bija redſejis ko lihdſ ſchim winas ſeewinas ſirds apſlehpa tik labi wina zaururboſcheem ſkateem. Pahris ſawâ mihleſtibâ tikai wehl nojauſch, ka paſaule aptumſchojas, ka no ahra teek aiſſlehgtas durwis un aiſſlehgeti logi. Pahrits ſahk waimanat, bet deemſchehl par wehlu. Dſird ahrâ knadam kaiminu balſis un beidſot peekrahptais wihrs, kà bahrgs teeſneſis atdara durwis un winam lihdſi daudſi leezeneeki. Kà wina pirmais darbs bija ſawu ſahnzenſi kreetni iſpehrt, to ikweens warès weegli eedomatees un ari to, ka pee ſchahda darba winam palihga netruhka. Bet ar to wehl nepeetizis, tas wedis ſawu ſeewas mihlako uſ tuwejo Mahras dihki peldinat, laikam domadams, ar to wina karſto mihleſtibu atdſeſet. Waj tas ari ko lihdſejis? Pahrnahkot uſ mahjam tas ſawu ſeewinu wairs neatradis un ta lihdſ ſchij deenai naw greeſuſès atpakal. Te newilus jaeegahdajas wezu wezà rihme „Nei uguns, uhdens muhs war ſchkirt, nei launi zilweki . . ." Kl.

No ahrſemem.

Anglu-buhru ſatikſme.

Iſleekas, it kà angli neſkatotees uſ wiſàm meera ſarunam, tomehr ſirdigi karo tahlak. Kitſchners paſchulaik atkal laidis klajâ ſawu paraſto nedelas ſinojumu par ſagubſtiteem un krituſcheem buhreem: pag. nedelu krituſchi un eewainoti 37, ſagubſtiti 325, padewuſchees 10 buhri. Generals Frentſchs dſenajot buhru behglus Ledigreja un Rodeſijas apgabalos. Kapſemes reetumos galwenee buhru pulki atrodotees Oſkipa tuwumâ, kur tee iſdarijuſchi beſſekmigu uſbrukumu. Anglu kara pulki paſchulaik dabujuſchi paſtiprinajumus un iſtihrijuſchi no buhreem wiſu Pretorijas apkahrtni. Bet Transwalas ſeemelos angleem neeetot uſ preekſchu: palkawneeks Kolebranders uſduhrees 15. aprilî uſ ſtipreem buhru ſpehkeem, kuri to mehginajuſchi nomahkt. Bet angli tureſuſchees duhſchigi pretim, tà ka buhri nepanahkuſchi ſawu noluhku. — Awiſe „Times" atkal „uſkahpuſe augſtâ ſirgâ" un runà pilnigi no augſcheenes par ſatikſmi un ſarunam ar buhreem. Apſtahkli tagad eſot tahdi, ka buhri angleem gluſchi neka newarot dot, ko angli neſpehtot panemt paſchi (? ? !). Angli jau nu gan wehlotees meeru, bet tee tikai noſlehgſchot tahdu meeru, kurſch eſot droſchs uſ preekſchdeenam. Ja neeſot panahkama pilniga buhru padoſchanàs, tad angli eſot gatawi zihnitees, kamehr buhſchot iſnihzinats beidſamais buhru pulks. Buhru wadoni labi ſinot, ka buhru wairums neka neſaudeſchot padodotees angleem, bet tee newehlotees meera tapehz, ka tee baidotees paſchi par ſawu waru, baidotees, ka buhri tos wairs newehleſchot par ſaweem preekſchſtahwjeem. Paſchwaldiba buhreem eſot uſ kahdu laiku katrâ ſinâ atnemama (!!), toteeſu buhri dabuhſchot godigu (? !) neaprobeſchotu (!!) anglu tſchinowneeku waldibu, kas attihſtiſchot ſemes materialos ſpehkus (protams anglu naudeneekeem par labu), buhweſchot dſelſzelus un uſzelſchot nobedſinatàs farmas. — Tà tad iſredſams, ka angli arween wehl negrib atſazitees no gluſchi gekigàs eedomibas, ari tagad wehl meiſtarot buhrus pilnigi pehz ſawas patikas. Ja teeſcham anglu meera komiſari buhreem ſtahdijuſchi tahdus beſprahtigus pagehrejumus, lai tee padodas beſ ſchehlaſtibas ſem anglu tſchinowneeku waldibas un buhru delegati naw tuhlin eeſweeduſchi angleem azîs to „notes", tad tas waretu buht notizis tikai tapehz, ka buhru delegati gribeja darit it wiſu, lai peerahditu buhru tautai, ka newis tee, bet gan angli ar ſawu netizamo eedomibu ir par ſchkehrſli meera noſlehgſchanai. Protama leeta, ka uſ tamlihdſigeem „meera peedahwajumeem" buhru kareiwji weenbalſigi atbildès ar „ne". — No otras puſes nu gan daſchas anglu awiſes ſino, ka Kapſemes dumpineekeem ſods nebuhſchot leels: teem tikai uſ kahdeem gadeem atnemſchot balſu teeſibu. Tas protams ſkan gluſchi zitadi, nekà pirmak minetà anglu leeligà eedomiba. — Anglu parlamentâ uſ atjaunotu peepraſijumu dehl meera ſarunam miniſtrija iſwairijuſès no teeſchas atbildes, peeſihmejuſe tikai, ka meera ſarunas teeſcham uſſahktas, bet leeguſès kaut ko paſinot par praſibam, kahdas uſſtahditas, kà no anglu un buhru puſes, tà ari par tagadejo meera ſarunu ſtahwokli.

Franzija. Daſchas republikanu partijas iſpuhlas uſeet kopeju formulu, „ſteju wahrdu", kas tos lai atſchkirtu tiklab no reakzionareem monarchiſteem, kà no galejàs kreiſàs. Waldibas republikani negrib ſawâs rindâs peelaiſt neweena, kas ar Melinu kaut kad kopojees, bet tee peenem tikai tos, kas pehdejos gados paſtahwigi balſojuſchi preekſch Waldecka-Ruſò miniſtrijas. Wiſi ziti, kuri atklahti ſewi tapat noſauzas par republikaneem, kà Poankarè, Ribò, Schils Roſchs teek iſſkaidroti par nedroſcheem, ſchaubigeem rebulikaneem. Weenigi pret Bartû kungu waldibas republikani peelaiduſchi ſchehlaſtibu: Bartû luhk pehdejâ laikâ atkritis no Melina un tagad paſtahwigi ſihwi uſbruhk ſawam agrakam meiſteram. Waldecks-Ruſò labpraht peenem ſchos atkritejus aiſ ta eemeſla, ka tad tam zeriba ſadabuht wairakumu deputatu namâ beſ galejàs kreiſàs palihdſibas, kura tam palikuſe nepatihkama. Bet galejà kreiſà, protams, no ſawas puſes puhlas, atbaidit miniſtriju no pahrak mehreneem. Jautajums nu, waj pee wehleſchanam nenoteek pahrgroſijumi, kas ſtipri pahrwehrſch mehreno ſpehkus. Kandidatu uſ deputu amatu milſum daudſ — pawiſam likuſchees uſſtahditees 2450 deputatu kandidati, kurpretim ſehdeklu pawiſam tikai kahdi 540. Wiswairak deputatu ſehdeklu kahrotaju paſchâ Pariſê: preekſch 50 Pariſes un Senes departamenta wehleſchanu eezirkneem likuſchees uſſtahditees 354 kandidati. — Nazionalu preſe nopuhlas peerahdit, ka agrakais kara miniſtris Galifè teeſcham attureſis Waldecku-Ruſo no mukkibas, diſziplinarâ zelâ ſodit kara teeſas lozeklus, kura noteeſaja Dreiſuſu. Nazionaliſti kà peerahdijumu uſſkata, ka pats Galifè, pee kura greeſuſchees daſchi awiſchu koreſpondenti dehl ſkaidribas, noſlehpumaini iſſkaidrojis, ka

laiku un seemas sehjas stahwokli atkal nostiprinaja tirgus zenas un Nujorkâ zenas masleet pazehlâs. Ari masumâ gahjuschais Argentinas iswedums stiprinaja tendenzi. — Kreewijas eekschejos tirgos naw manamas nekahdas pahrgrosibas. Peewedumi un lihds ar to ari atgrosijumi ir deesgan neeewehrojami. Kamas sagatawoschanas apgabalâ mitrais laiks kawe kulschanu; swabadi peedahwâ tikai ausas, bet tâ ka tâs naw lahgi isschuwuschas, tad winu zenas grafas schlukt; te us pawasari gaida deesgan leelus ausu krahjumus; ar milteem neko nesokas. Melnsemes apwidos zenas turas stingras. Gar Widus-Wolgu walda klusums, rudsi masleet slabbaki, pahrejâ labiba pastahwiga. Wolgas nihzas peestahtnês peeprasa labibu preeksch tirdsneezibas un sudmalu krahjumu papildinaschanas. Asowas juhras ostâs naw nekahdas pastahwibas; gaida us leelakeem peewedumeem. Melnâs juhras ostâs neko lahga neweizas, peeprasijumi mehreni. Deenwid-wakaros naw nekahdas rosibas. Wislas apgabalâ kweeschu un rudsu zenas pastahwigas, ari ausu zenas top stingrakas. Baltijas juhras ostâs manams klusums.

Ar laiwam pa Daugawu deesgan leelâ daudsumâ atwestâs prezes par lihdschinejâm zenam drihs ween atrod pirzejus, kamehr ar rudseem Rigâ wehl nemas negrib sokties.

Par linu tirgu naw nekas eewehrojams sakams. Aif sliktajeem zeleem peewedumi masi, bet zenas zeetas un wehl tahdas, kahdas wehrpeji weenkahrschi negrib maksat un gatawi wehl nogaidit. Bet tomehr pehz 3—4 nedelam wineem wajadses pirkt, jo krahjumi it ihpaschi Franzijâ un Belgijâ ir loti masi.

Labibas zenas Rigâ schimbrihscham schahdas:

Rudsi, kreewu, us 120 mahrzinu pamata maksâ: 80 kap pudâ; Kursemes rudsi un schahweti 77 kap. pudâ.

Kweeschi, 125—127 mahrzinu smagi kreewu kweeschi maksâ — kap. pudâ; Kursemes kweeschi maksâ pehz labuma — kap. pudâ.

Meeschi, us 108—112 mahrzinu pamata maksâ 80—85 kap. pudâ; 100 mahrz. schahw. meeschos dod 85 kap. pudâ; Kursemes 110 mahrz. — kap.

Ausas, labâs gaischâs maksâ 92—99 kap. pudâ: schahwetas ausas maksâ 89—91 kap. pudâ; Kursemes ausas maksâ 90—99 kap. pudâ; kreewu neschahwetas ausas maksâ 90—92 kap. pudâ.

Linsehklu ellas rauschi, schejeenes maksâ 97—99 pudâ. Kreewu linsehklu ellas rauschi maksâ 95—96 kap. pudâ.

Linsehklas. Stepju sehklas us 87½ proz. pamata maksâ — kap. Brahka sehklas, schahwetas 205 kap. pudâ.

Saules puku (saulgreeschu) sehklu rauschi maksâ — kap.

Pahrtikas zenas Rigâ:

	kap.		kap
Sweests, mahrzinâ	32—38	Olas, schokâ	115—120
Galda sweests, mahrz.	40—50	Sihpoli, mahrz.	3—4
Buhkas gala, mahrz.	15—19	Medus schuhnâs, mahrz.	40—45
Wehrscha gala, mahrz	9—15	Medus tezinats, mahrz.	35—40
Schahweta aitas gala,		Meeschu putraimi, mahrz.	5 6
mahrzinâ	9—12	Sirni, mahrz.	5 8
Swaiga aitas gala,		Kurs. kweeschu bihdeleti	
mahrzinâ	13—18	milti, mahrz.	5—6
Tela gala, mahrzinâ	8—20	Rudsu milti. pudâ	80 85
Schahweis schkinkis, m.	18—22	Abboli, mahrz.	6—9
Schahw. speki, mahrz	15—18	Diehrwenu mahrzinâ	3—4
Wistas, gabalâ	60—90	Sehnes, bkodinâ	15—20
Pihles gab.	70—120	Skahbi kahposti. stopâ	11—12
Sosis gabalâ	150—200	Lasis swaigs mahrz.	50—60
Kalkuni	250—400	Lasis schahw. „	75—90
Kartupeli puhrâ	115—125	Bretlini, sahl. tahlâ	6 7
Salds peens, stopâ	10—12	Lihdakas (weetejâs) mrz.	18—20
Beess peens mahrz.	8—9	plauschi u. z.	20—25
Rupinats peens, mahrz.	8 9	(Kreewijas) mrz.	6—10
Skahbs krehjums stopâ,	50—65	Negi pahris	3—5

Leepajâ.

Rudsi us 120 mahrzinu pamata maksâ 71—79½ kap. pudâ.

Kweeschi (puhri) maksâ — kap. pudâ.

Meeschi 103 mahrz. maksâ 80 kap.

Ausas. Labâs gaischas ausas maksâ 94—102 kap. pudâ; schahwetas ausas maksâ kap. pudâ; Kurskas, Charkowas, Jeletzas, Liwnas, Orlas, Kijewas un Zarizinas ausas maksâ 90—94 kap., Kursemes 93—100 kap. pudâ. Melnausas (5 proz.) maksâ — — kap. pudâ.

Saules puku (saulgreeschu) rauschi maksâ — kap. pudâ.

Griki 100 mahrz. maksâ — kap.

Sirni maksâ 102—103 kap. pudâ.

Wihki — — kap. pudâ.

Klijas. Rupjâs klijas maksâ 70—72 kap. pudâ; widejas klijas maksâ 65—69 kap. pudâ un smalkâs klijas maksâ 64 kap. pudâ.

Linsehklas 7 mehri — — kap.

Walejas wehstules.

K. Sk. „Mehneschrastâ" neweens no Juhsu „dsejoleem" netiks isleetots. „Mahja Weesa Walejâs wehstulês, tâ ka nu Juhs tâ wehlatees, lai nodrukâ, eeweetojim Juhsu „Buhru Anglu kars". Lafeet paschi ar' un — brihnatees!

„Tahli deenwids Ahfrikâ:
Transchas un Transwahles
Jukajos kalnahjos,
Mihwo Buhru tautina.
Selts un winu bagatiba
Darij' Angleem eesparu,
Usah't karu pret scheem:
„Droschsirdigeem Buhreem".
Anglija tur aissuhtija
Leelu pulku saldatu,
Lai tee Buhreem laupitu
Sèt' un winu brihwibu.
Buhri paseest newareja
Anglu leelos warmahkus.
Silasijuschees tee pulkos
Schka Anglus pahrwaret
Jo kur Buhri lodes schauj
Angli tâ, kâ sahles kriht.
Buhrs pret simtu Anglu stahw
Aisstahw sawu tehwiju.
Palihds, Deews, teem kas tâ zihnâs
Lai us padomus issauz! —
Preeksch Buhreem usswaru!
Atstahj wineem brihwibu!"

—g—nam — J. Dsejoi „Newainiga mihlestiba", „Rudeni", „Mehnesis un juhra", „Dreb baigi apses lapas", „Seedona naksninâ", „Eeksch tumschas segas", „Mirofs sposcha swaigsne" un „Jautajums" gan nodrukati neteek, bet — dsejoschanu pee malas mest Jums zewajadsetu. Waretu buht, ka no Jums wehl isnahk dsejneeks. Bet isglihtiba, isglihtiba un atkal isglihtiba ir tas, kas Jums nepeezeeschami wajadsigs. Bes winas neka nepanahksteet.

G.... tim. „Kad saule wisulo jau dseltedamâ druwa" — papiru kurwi.

S.. un Peterim. Juhsu „Leezineekos" pa dsejas staram, bet tee tomehr naw ihsti Musas behrni.

M. P.... ka N. — Dsejolos „Slebgsim brahlibu", „Meerinajums", „Krubtis karsta dsina" ir kaut kas no dsejas, bet ne pilnigas.

Jaunajam skolotajam „Rakstu kamola" kritika paleek neisleetota. Winai rakstos schahdâ weidâ schkehrschli. Un bes tam tik aisas drukat netiktos.

K.. tann Augustam. Juhsu dsejolos „Eeswehtischanas deenâ", „Nihtos, kad gaismiṇai swihstot," „Zik tuwu", „Tuhkstoschu dehl", „Slepena rehta", „Baltijâ" un zitos wairak prahta nekâ dsejas. Truhkst sasknas.

X. X. J. Dsejoli „Domajam, prahtojam tuhkstoscheem gadu", „Manim schehl", „Es stahwu us weentula krasta", „Dsejols", „Rihta krehsla" u. z. wehl nepilnigi. — Domas labas.

Jan. Walmeerâ. Mineto manuskri tu eesneedsa J. Kr. kâ sawu referatu. Ja tur nebuhtu Juhsu preekschnesums pareisi atstahstits, waj ari Juhs paschi nahkuschi pee zitadas pahrleezibas, tad jau wareet taisit sawas peesihmes.

Gar. Ak. Stud. J. J. Peenahza par wehlu.

G. — Taurupê. Paliksim pee Juhsu padoma: „Turpmak newajaga west us tirgu pelawu!"

P. Buhm. J.-Peeb. Rakstu sanehmam, bet preeksch mums par garu; warbuht ka schad tad ko pa gabalam waresim no ta isleetot. Un kamdehl tad Juhs taisat tahdas peesihmes, kas nesihmejas us druku?

P. Sk. — Kresinkâs. Par sinojumeem war dabuht brihwekſemplaru. Par stahsteem, romaneem u. t. t., eekam tos neesam redsejuschi, neka newaram teikt.

Telegrammas.

Peterburgâ, 7. aprilî. No Kreewu Literaristâs, Tipografistu un Bibliografisko beedribu un literatoru un sinatnu wihru sawstarpejâs palihdsibas kases sasauktâ sapulze isweleja komitejâ, kurai jasarihko kreewu preses 200 gadu jubileja, sekoschas personas: Stasulewitschu, Slutschewsku, Notowitschu, Michailowsku, Suworinu, Schubinsku, Grusdinu, Leikinu, Popowizku, knasu Uchtomsku, Korolenko, Feodorowu, Siromjatnikowu un Dubrowanu; kandidatos palika Faminzins, un Chudskows. — Stawropolê, Saratowâ un Urakskâ peenahkuschas sinas par panichidu notureschanu preeksch nelaika Sipjagina. — Teesleetu ministris Murawjews atgreesâs us Peterburgu. Somijas generalgubernators, generaladjutants Bobrikows aisszekoja us Helsingforsu.

Maskawâ, 7. aprilî. Maskawas diskonto banka pelnijuse pag. gadâ 388,364 rbl. un nolehmuse ismaksat us akzijas 16 rbl. diwidenda jeb 8 proz. — Wezuma nespehjigu artistu aisgahdneezibas beedriba peenehma no Awerjanowajas mahju 40,000 rbl. wehrtibâ preeksch patwersmes eerihkoschanas us Makschejewa wahrdu.

Simbirskâ, 7. aprilî. 1552. gadâ, eedams karâ pret Kasanu, Iwans Breesmigais dibinaja Alatiras pilsehtu, kura eezehluse sewischku komisiju preeksch dibinaschanas swehtku swineschanas.

Bijskâ, 7. aprilî. Neraschas gadâ 1901. no Bijskas un Barnaulas aprinkeem tika iswesti 348,232 pudi krehjuma sweesta.

Berlinê, 20. (7.) aprilî. Pilsehtas administrazija preekschstahwju un daudsu medizinisskâs pasaules preekschstahw klahtbuhtnê tika swineta profesora Leidena 70. dsimschanas deena. Dr. Jakobi sinoja Jaunkreewijas uniwersitates wahrdâ, ka pehdejâ iswehlejuse Leidenu par sawu goda beedri. Runas tureja 18 ahrsemju deputaziju preekschstahwji, tai skaitâ wairaku kreewu beedribu preekschstahwji, no kurâm 8 iswehlejuschas Leidenu par sawu goda beedri, kâ ari Somijas un Japanas ahrstu beedribu preekschstahwji. Leidens pateizâs wiseem runatajeem, katram par sewi. — 19. (6.) aprilî. No Londonas un Amsterdamas teek isplatiti weeni otreem preti runajoschi usskati par meera sarunu pahrtraukschanas nosihmi Deenwidus-Afrikâ. Londonâ us stahwokli skatas optimistiski, kamehr Holandijas buhru aprindas ir pahrleezinatas, ka sarunas galigi pahrtrauktas.

Hannowerê, 20. (7.) aprilî. Pee peeminekla atklahschanas kawalerijas generalam Rosenbergam, keisars Wilhelms, atbildedams us grafa Waldersee tostu, usaizinaja no wisâm Wahzijas malam sanahkuschos kawalerijas preekschstawjus nodotees tapat kâ Rosenbergs tikai deenesta peenahkumu ispildischanai.

Greizâ, 19. (6.) aprilî. Waldoschais Reusas knass Heinrichs XXII., no wezakâs linijas, nomira.

Brüsselê, 20. (17.) aprilî. Strahdneeku partijas generalpadome nolehma, nahkamâ nedekâ atkal ussahkt darbus.

Konstantinopolê, 19. (6.) aprilî. Turku waldiba peeprasija bulgaru biskapa Sinesius atzelschanu, tapehz ka winsch esot uskuhdijis eedsihwotajs us protestu pret Firmilianu.

Honkongâ, 19. (6.) aprilî. Pehz sinam no Kantonas dumpeneeki aplenzot Nankingu. Pilsehta esot winu rokâs. Telegrafa satiksme starp Nankingu un Wutschawu ir pahrtraukta.

Pretorijâ, 19. (6.) aprilî. Buhru wadoni ir aiszelojuschi no Pretorijas, lai sarunatos ar kara laukâ stahwoscheem buhru wadoneem.

Дозволено цензурою. — Рига, 9 апрѣля 1902 г.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernsts Plates.
Atbildigee redaktori:
Dr. phil. Arnolds Plates, Dr. philos. P. Sâlits.

Schim numuram eet lihds kâ peelikums Rigas Hipoteku beedribas XXII. kihlu sihmju islos-schanas liste.

Sobu ahrste Late Weibel,
Leelâ Smilschu eelâ Nr. 5,
netahlu no birschas.
Runajama: 9—1 un 4—6.
430/31

Peenemu slimneekus
ahdas, kaunuma, sifiliskâs, puhschla un weneriskâs slimibâs
ikdeenas no p. 9—1 un no 5—9 w.
Dr. L. Gordon
prakt. ahrsts, Rigâ.
Leel. Kaleju eelâ Nr. 30, 1 trep.
Seeweeschu un eekschkigâs slimibâs ari ikdeenas. C 641

Peenemu slimneekus
ahdas, kaunuma, sifiliskâs, puhschla un weneriskâs slimibâs
ikdeenas no p. 9—1 un no 5—9 w.
Dr. H. Levy's,
prakt. ahrsts, Rigâ.
Suworowa eelâ Nr. 10,
pretim Wehrmana dahrsam.
C9645/503

Poliklinika sobu slimneekeem.
Peenem no 10—4, maksa pehz takses.
Mahksliski sobi.
Sobu ahrstu skolas direkzija,
Elisabetes eelâ Nr. 59,
pee Aleksandra eelas.

Poliklinika
ahdas un dsimuma slimibâs,
Rigâ, Schkuhnu eelâ Nr. 16.
Starp zitu ismekleschana ar elektrisku apgaismoschanu, ahrsteschana ar elektrizitati. M 2423
Slimneekus peenemu katru deenu no pulksten 12—3 pusdeenâ.
H. Simonsons,
eestahdi pahrwaldoschs ahrsts.

Azu ahrsts
Dr. med. L. Blumenthal,
Suworowa eelâ Nr. 25, Leelâs Newas eelas stuhri, 640
peenem azu slimneekus no pulksten 9—11 pr. pusd. un no ½5—½6 pehz p.
Swehtdeenâs tikai no 10—11 pr. p.

Dr. Wilh. Loewenbergs
peenem kaunuma, dsimuma, weneriskâs un ari eekschkigâm slimibam slimneekus katru deenu no pulksten 9—1 deenâ un 5—9 wakarâ Rigâ, Leelâ Jaunâ eelâ Nr. 24, I. tr., netahl no rahtuscha. 2162

Rikteres
pagasta walde, Rigas aprinkî, dara sinamu, ka 17. aprilî sch. g. weetejâ pagasta namâ, weetneeku pulka sapulzê
masaksolischanâ
tiks atdoti pagasta skolas muhra nama buhwes darbi. Buhwes usnehmejeeem jaeemaksâ pagasta waldei, pirms solischanas sahkuma, 300 rbl. saloga.
Buhwes projekts (plahns) un darba atdoschanas noteikumi war tikt apluhkoti schâs waldes kanzlejâ no 10. aprila sahkot.
Rikteres pag. waldê, 29. martâ 1902.
Pag. wezakajs: M. Brenner.
635 Skrw.: A. Mikelsons.

Tirgus
pee
Eikaschu Sutin kroga
tiks pahrzelts no 15. aprila us 16. aprili. C666

Peensaimneeze,
kas sweesta gatawoschanu kâ ari lopkopibu pamatigi prot un bes tam war muischas saimneezibu wadit, wajadsiga Peenawas muischâ pee Dobeles. Peeteikschanâs personigi waj zaur rakstu Leepajâ, Korneelâ Nr. 47, peena weikalâ pee P. Lahzis. C629

Seme un meschs.
Pleskawas gubernâ pahrdodams 185 deset. buhwkoku un malkas mescha, lauki un plawas. Pahrdod ari dalâs no 20—50 desetinam. Tuwakas sinas: г. Москва, 3 Мѣщанская Пальчиковск. пер. домъ Швана, кв. 5. В. С. Сергѣевой. C C50

Fotografiska darbniza,
wadajama, sewischki preeksch lauku fotografeem, aiszeloschanas dehl lehti pahrdodama Wez-Drustos. C632

Weegli ejoschus 602/3
Zehsu wahgus
us 4 un 2 federem, ar walrakgadeju galwoschanu peedahwâ T. Laidowitschs, kalejmeistars Zehsis, Leelâ Katrinas eelâ Nr. 31.

Doles-Kekkawas dsirnawâs
pee wi'nas kahrschanas maschinam tagad ari wehrpschanu esmu us to labako eerihkojis. Par kreetnu un us to labako wisahtrakâ laikâ isstrahdaschanu pee laipnas apkalposchanas galwoja. Peenemschanas weeta Rigâ, rantona tilta galâ Irbit kundses grahmatu tirgotawâ. C 633
Meldermeisters P. Lappin.

Istabas slaukamâs
slotas
no 20 kap. sahkot un rokas slotinas no 15 kap. sahkot un dahrgak, peedahwâ birstu un pindselu weikals Swehta Gara konwentâ, netahl no Jahna basnizas. C 577/8

Kapitals!
Pamatigu mahzibu
grahmatu weschanâ,
kâ ari
korespondenzijâ
un
kantoru darbos,
Latw., Wahzu un Kreewu walodâ pasneeds
J. Kasimirs,
prakt. grahmatwedis.
Eeksch-Rigâ,
Basteja bulwarî 11, ds. 12,
Nikolaja eelas stuhrî.
Run. p. 1—3 d. u. no p. 7 w,
zitâ laikâ
Ernsta Plates drukatawâ
pee Petera basnizas.

Laimes wehlejumu kartes
Leeldeenam, wahrda deenam, dsimschanas deenam, eeswehtischanai, saderinaschanai, kahsam u. t. t.
wisskaistakos musturos, leelâ iswehlê, no 5 kap. sahkot un dahrgaki. Dabujamas manâ grahmatu pahrdotawâ, Skahrnu eelâ Nr. 13.
Ernsts Plates.

Pee Wezâ Behrsa, Rigâ
Nr. 3, Suworowa eelâ Nr. 3,
dabujamas par loti mehrenu zenu wisadi
buhwapkalumi, wilna, sirgu leetas,
kâ ari
ahdas, strenges, loki, striki, dselss, wisadas dakschas, naglas, tezeli, kehdes, lemeschi, sahlgi u. t. t.
K. Swihgsne, Rigâ,
Nr. 3, Suworowa eelâ Nr. 3.

Sludinajums.

Rigas=Orlas dſelſzela walde

ar ſcho paſino, ka perſonas, kuras wehlàs uſ dſelſzekam peederigu ſemi ar ſawa paſcha lihdſekleem **uſbuhwet**

mahju preekſch wiſàm dſelſzela waldes nodalam,

war eeſneegt ne wehlaki, kà lihdſ **1. junijam** 1902. g. pulkſten 1 deenâ ſawus paſinojumus ſlehgtos kuweros Rigas=Orlas dſelſzela waldes padomei (Rigâ, wokſahlê). Noſazijumi par peedaliſchanos pee **konkurenzes** kà ari wiſas zitas wajadſigàs ſinas dabujamas zeka un ehku nodalâ (Berga aſarâ) katru darba deenu no pulkſten 12 lihdſ 4 pehz puſd. 612 3

Widſemes Sawſtarpigàs Kreditbeedr.

(Rigâ, Rigas Latweeſchu Beedribas namâ.)

Bilanze

uſ 1. aprili 1902. g.

Aktiwà:

Kaſê ſkaidrâ naudâ	R.	41,913 81		
Tekoſchs rehk. zit. Kredit=eeſtahdês		135,428 94	R.	177,342 75
Diſkonteti wekſeli ar ne maſak kà diweem parakſteem			"	1,636,636 06
Diſkonteti wekſeli ar droſchibu			"	— —
Aiſdewumi pret kihlam:				
1) pret wehrtspapireem	R.	25,265 —		
2) " prezem	"	271,450 —	"	297,715 —
Debitoru ſpeziali tekoſchi rehkini			"	155,008 95
Wehrtspapiri			"	82,846 55
Reſerwes kapitala wehrtspapiri			"	56,528 75
Inwentars			"	1,130 —
Tekoſchi iſdewumi			"	5,939 57
Atmakſajami iſdewumi			"	344 59
Kuponu konto			"	145 66
Proteſteti wekſeli			"	200 —
Wehrtspapiru rentes			"	1,053 88
Pahrejoſchas ſumas			"	378 41
Beedribas nams			"	104,575 —
Nama iſdewumu konto			"	2,105 79
Nama pahrbuhwes konto			"	213 33
			R.	2,522,164 29

Paſiwà:

Rihzibas kapitals, eemakſats no 1040 beedr.			R.	253,700 —
Reſerwes kapitals			"	62,525 44
Diwidendu papildu kapitals			"	15,000 —
Noguldijumi*)				
1) uſ noteikta laika	R.	1,736,927 41		
2) uſ tekoſcha rehkina	"	161,405 73	"	1,898,333 14
Rediſkonteti wekſeli Walſtsbankâ				65,800 —
Spez. tek. rehk. Rig. Birſchas Bankâ pret wehrtspapireem			"	63,750 —
Kreditoru ſpeziali tekoſchi rehkini			"	4,217 14
Aiſdewumu rentes			"	56,266 21
Noguldijumu rentes			"	30,348 94
Lauksaimneez. un ruhpneezibas weizinaſchanas kapitals			"	5,253 72
Diwidendu konto			"	16,807 69
Atmakſati norakſtijumi			"	3 70
Eerehdnu palihdſibas kaſe			"	2000 —
Pahrejoſchas ſumas			"	5,256 81
Obligaziju parahds uſ beedribas namu				37,462 69
Nama eenehmumu konto			"	872 50
Atrakſtijums no beedribas nama				2,232 58
Beedribas nama eerihkoſchanai				2,333 73
			R.	2,522,164 29

*) no teem no beedreem eemakſati 662,158 14 kap.
" nebeedreem " 1,236,175 — "
1,898,833 14 kap.

Beedru garantijas kapitals 2,283,300 rbl. — kap.

Kreditbeedriba aprehkina:
a) par aiſdewumeem pret wehrtspapireem . . . 6½ proz.
b) " " " prezem . . . 6½ "
c) " wekſelu diſkonteſchanu . . . 7 "
d) uſ ſpez. tekoſcha rehkina . . . 7 "

un makſà:
a) par noguldijumeem no 1—6 mehn. pilnus . . . 2—5 proz.
b) " " uſ tekoſcha rehkina . . . 3 "

Darba laiks ir no 10—3 deenâ. **Walde.**

Otrà
Rigas Krahj-Aiſd. Sabeedr.

peenem noguldijumus un iſſneedſ aiſdewumus, katru darba deenu no pl. 10—2, un wehl **pa ſeſtdeenas wakareem** no pulkſt. 7—9, lai to baritu peeejamu ari teem, kas par deenu newaligi, Oſolina kunga muhru namâ, **Dſirnawu eelâ Nr. 66,** tuwu pee Terbatas eelas.

Sabeedriba makſà par **noguldijumeem** 5½—6% un nem par **aiſdewumeem** pret wehrtspapireem, obligazijam un kihlam, kà ari pret galweneekeem no 7—9% gadâ.

1) Schai Sabeedribâ parahdu rakſti ſwabadi no krona nodokleem un prozentes teek iſmakſatas noteiktâ leelumâ beſ kaut kahdeem atwilkumeem kronim par labu.
2) Par galweneekeem war buht ari nebeedri.
3) Noguldijumus peenem, kà no beedreem, tà ari no nebeedreem.

1043 **Walde.**

Auſchanas kurſi.

Meitu Amatneezibas ſkola, Puſchkina bulwarî.

Skolneezichu un darba paſtellejumu peenemſchana. Turpat dabu **kreetnas audejas labi ſamakſatu darbu.** 496/7

Anna Stavenhagen.

X. lauksaimneezibas un mahkslas ruhpneezibas iſſtahde

lihdſ ar waiſlas lopu tirgu Zehſîs,

sarihkota no Deenwidus=Widſemes wiſpahrderigas un lauksaimneezibas beedribas 29. un 30. junijâ un 1. julijâ 1902. gadâ.

Programa.

A. Lopu iſſtahde.
1) Sirgi. 2) Leellopi. 3) Aitas. 4) Zuhkas. 5) Putni. 6) Bites.

B. Nedſihwi preekſchmeti.
7) Lauksaimneezibas maſchinas un rihki.
8) Lauksaimneezibas produkti.
9) Lauksaimneezibas ruhpn. iſgatawojumi. (Moderneezibas iſſtrahdajumi 1902. g. iſſlehgti.)
10) Lauksaimneezibas palihga lihdſekli.
11) Meſchkopibas maſchinas un produkti.
12) Mahjruhpneeziba un lauku amatneeziba.

C. Mahkslas ruhpneeziba.
1) Audumi un iſſchuwumi.
2) Ahdas un grahmatu ſehjeju darbi.
3) Keramika.
4) Stikla krahſoſchana.
5) Galdneeziba (iſtabu eetaiſes).
6) Iſgatawojumi no dſelſs, miſina un bronſas.
7) Dekoraziju krahſoſchana.
8) Daſchadu mahkslas ruhpn. iſgatawojumu paraugi.

D. Peelikums.
1) Sirgu ſpehjas iſmehginajumi (ſazihkſte lehkſchanâ). | 2) Sirgu apkalſchanas ſazihkſte.

Peeteikſchanos peenem no 1. maja lihdſ 1. junijam ſch. g.
Programas un peeteikſchanàs formularus iſſuhta un uſ peepraſijumeem atbild **ſekretars.**
Paſta un telegramu adreſe: **Zehſis, Iſſtahde.** 499

III. Rigas ſawſtarp. Kreditbdr. norehkins

Kalku un leelàs Kalejn eelas ſtuhrî, paſchu namâ.

31. martâ 1902. g.

Debet.

	Rbl. Kp.
Kaſê, ſkaidrâ naudâ	27 730 80
Tekoſchs rehk. walſt. bank. Rigas kantori	10,010 40
Tekoſchs rehk. zitâs krediteeſtahdês	80 94
Aiſnehmumi	123,574 56
Schiro à Dépôt	423,952 37
Diſkonteti wekſeli ar ne maſak kà diweem parakſteem	957,990 05
Diſkonteti wekſeli ar droſchibu prezês	251,118 —
Diſkonteti wekſ. ar droſch. obligaz.	329,230 —
Koreſpondenteem: Conto-loro: Koreſpondentu parahds 196,431 59; Conto-nostro: Sumas ſabeedr. diſpoſizijai 24,320 75	220,752 34
Daſchadi debitori	7,890 15
Nama konto	430,000 —
Inwentars	31,223 62
Wehrtspapiri	229,056 38
Rentes par rediſkonto un tekoſchu rehkinu	18,208 59
Wekſeli, peederigi ſabeedribai	17,425 86
Proteſteti wekſeli	9.535 —
Tekoſchi iſdewumi	21,257 81
Atmakſajami iſdewumi	954 20
Sabeedr. nama iſdewumi	4,718 05
5% walſts eenehm. nod	1,078 90
Bilanze	3,115,788 02

Kredit.

		Rbl. Kp
Rihzibas kapitals, eemakſats no 354 beedreem	166,100 —	
Reſ. kapit.	165,611 02	
Eerehdnu penſ. fonds	79,495 07	
Reſer. diw.	13,423 07	424,629 16
Tek. rehk.	451,056 09	
Noguldij.	942,882 —	1,393,938 09
Rediſkonteti wekſeli Rig. walſts bankas kantori		618,754 15
Schiro à Dépôt u. wehrtspapiru reſerwu fonds aiſnemts no zit. krediteeſt.		306,600 —
Rig. Hipoteku beedribai parahds uſ imobiliju		95,992 91
Rentes un komiſija		60,162 96
Noguldijumu rentes		21,656 11
Wehrtspapiru rentes		3,135 42
Koreſpondenteem: Conto loro: Sumas koreſpondentu diſpoſiz.	57,846 35	
Conto-nostro: Sumas, kuras ſabeedr. parahdâ	56,390 07	114,236 42
Daſchadi kreditori		14,466 29
Diwid. par 1891—1900		4.818 20
" " 1901		10,661 —
Conto-Courant nod.		192 71
Sabeedr. nama eenehm.		10,247 62
Pahrejoſch. ſumas		27,041 76
Ruhpn. papild. nod.		2,975 16
Direktoru tanjemes		6,280 06
Bilanze		3,115,788 02
Sabeedr. garant. kapit.: ar beedr. perſ. galw.		1,494 900 —
Wekſeli un ziti dokum. ſanemti eekaſeſchanai		170,683 48

Lihdſ turpmakam noliktas ſekoſchas prozentes:

Par wekſelu diſkontu	6½—7½	proz.
" " ar droſchibu	7½—8	"
" aiſnehmumeem pret wehrtspapireem, termina	7—7½	"
" " ar uſteikſchanu	6½	"
" Schiro à Dépôt konto	7—8	"
" tekoſchu rehkinu	3	"
" noguldijumeem, uſſakameem	3	"
" termina, uſ 3 mehneſcheem	3	"
" 6 "	4	"
" 9 "	4½	"
" 1 gadu un ilgak	4½—5	"

Sabeedriba iſdara wehrtspapiru un diſkontetu kuponu pirkſchanu un pahrdoſchanu, iſmakſà beſ kahda nowilkuma **Maſkawas agrarbankas notezejuſchos kuponus** un **iſloſetas kihlu ſihmes,** dod naudas pahrwedumus un uſnemas **wekſelu, dſelſzelu ſuhtijumu ſihmju, konoſementu** un **zitu nenoleedſamu dokumentu** eekaſeſchanu, ſche kà ari zitur un paſino uſ peepraſijumu tuhlin par uſdewumu noſazijumu un prowiſijas leelumu.

Uſ ſtatutu § 39 ſabeedriba wed dariſchanas neween ar beedreem, bet ari ar priwatperſonam.

Rigâ, 31. martâ 1902. **Direkzija.**

Wehl neweena ſchujama maſchina

naw tik ahtri peekriſchanu eemantojuſe tiklab pee pirzejeem kà pahrdewejeem, kà zaur ſawu weenkahrſcho mechaniſmu eezeenitàs

Original „Victoria“ ſchujamas maſchinas,

kuras naw lihdſigas ne Singera ne ar zitu ſiſtemu ſchujamàm maſchinam. Winu iſturigà un weenkahrſchakà konſtrukzija atſihta wiſur par labako.

Dabujamas pee generalpilnwarneeka **M. Ruttakas,**

ſchujamo, adamo maſchinu un weloſipedu magaſina Rigâ, **Wehweru eelâ Nr. 20.**

Eewehrojams pirzejeem: Katrai ihſtai **Original „Victoria“ ſchujamai maſchinai** atrodas **uſ rokas** beſ noſaukuma **Original „Victoria“** ari wehl № 3. M 186 8

Tapetes,

greeſtu roſetes, logu rullos, ſeenas papu

leelà iſwehlê par ſewiſchki lehtàm zenam pee

J. M. Trofimowa Rigâ,

Kungu eelâ Nr. 10. M 564

lampu magaſinâ.

I-a alus pudeles

1/22 un 1/20 uſ wedra peedahwà lehti ar peeſuhtiſchanu

J. E. Muſchke, Rigâ,

C 675 **Terbatas eelâ Nr. 18.**

Pirmais un weenigais latweeſchu
muſikaliſks ſchurnals
„Dſeeſmu Puhrs“

redigets no **Oſkara Schepſky,** iſdots no Dr. phil. **Arnolda Plates.**

4. burtnizas ſaturs:

13. **Kriſtus ir augſcham zehlees.** Jauktam korim. H. M. Schletterera.
14. **Slawa un gods tew, Kungs Jeſu.** Jauktam korim. F. Roſelli.
15. **Tu Zianas tauta.** Jauktam korim. T. L. da Wittoria.
16. **Ak zeet!** Dſeeſma ar klaweeru pawadiſchanu.

„Dſeeſmu Puhrs“ makſà: beſ peeſuhtiſchanas **125** kap. par gadu.
ar peeſuhtiſchanu **150** " " "

Apſtellejumi un naudas wehſtules adreſejamas: Въ гор. Ригу, въ экспедицію журнала „Дзіесму Пурсъ“.

Dſeeſmu Puhra ekſped.

Jaunawas

kuras **ſchuhſchanu** un **ſchnitu ſihmeſchanu** pehz **wiſjaunakàs** un **labakàs ſcha laika metodes pamatigi** grib eemahzitees, war **peeteiktees** pee **Sw. Peterburgâ diplometas modiſtes**

D. Eschenwald,

E 589 Rigâ, Dſirnawu eelâ Nr. 103, dſ. 2, Rigâ.

Jaunawas

kuras wehlas **labi** un **lehti** pamatigi ſaimneezibu eemahzitees teorijâ un praktikâ, kà: wiſadu kreewu un wahzu kungu **ehdeenu pagatawoſchanu, wiſadu maiſes, pihragu, paſtetu, tortu** un **kuhku zepſchanu,** ihpaſchi **tehjas** un **kafejas maiſes,** kà ari **ſaftes** un **ſchilê eewahriſchanu, deſu taiſiſchanu, galas eedaliſchanu** un **eeſahliſchanu, ſeepju wahriſchanu, galda klahſchanu** un **dekoreſchanu,** kà ari **dſehreenu pagatawoſchanu,** peenemu mahzibâ uſ 6 nedelam, 3 mehneſcheem un pusgadu, laipna uſnemſchana ar panſiju, uſ wehleſchanos weetu apgahdaſchana. **Panſija un namſaimneezibas eeſtahde, paſtahwoſcha jau 21 g.**

Kalku un Walnu eelu ſtuhri Nr. 15, dſ. 6.

E 592 **Ch. Kuuſik.**

Patlaban iſnahkuſe **Ernſta Plates** apgahdibâ Rigâ, pee Petera baſnizas un Skahrnu eelâ Nr. 13

Nepeezeeſchama

rokas grahmata

katram kapteinim, rehderim, ekſporterim un **importerim** ſem noſaukuma

Kugeneeka wadons.

Iſdots no walſtspadomneeka **J. Breikſcha.**

Grahmatas zena 2 rubli.

Schampanjers DOYEN.

Dabujams wihna tirgotawâs un restoranos.

Demi-sec (salds), Sec (sauss) un Extra-sec (sausaks)

Weenigais weetneeks preeksch Baltijas **E. W. Brenners,** Rigâ, Marstalu eelâ 11.

C352/53

John Ramberga optiska magasina

Masâ Kaleju eelâ Nr. 20,
(netahl no Kalku eelas) peedahwâ par paseminatàm zenam:
brilles, pansnejas, lornetes, tahlskatamàs glahses, barometrus, termometrus, mikroskopus, fihmeschanas peederumus, operu glahses, stereoskopus un bildes preeksch teem bagatigâ iswehlê.

Reparaturas teek lehti un apsinigi isdaritas.

Rupat israhza manâ apgahdibâ

Dsejas Pagalms,

orginal dsejoku krahjums ar 36 dsejneeku gimetnem **J. Janschewska sakopojumâ.**

Maksà greznâ, seltitâ sehjumâ 2 r. 50 k.
glihtâ sehjumâ ..... 2 r. —

J. Osols,
grahmatu isdewejs. 632/3

Rigâ, Kauf-eelâ 10.

Speziala musikas instrumentu magasina

labakàs sortes:

Wijoles par 2, 4, 6, 8, 10, 12, 15, 20, 25, 30, 40, 50, 60, 75, 100 rbl. un dahrgak.
Mandolinas par 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 15, 22, 30, 50, 75, 100 rbl.
Kornetus par 12, 15, 18, 22, 25, 30, 40, 50, 60, 75, 85, 100, 150 rbl. un dahrgak.
Gitares par 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 15, 25, 30, 40, 50, 75, 100 rbl. un dahrgak.
Balalaikas par 2, 3, 4, 5, 8, 12, 15, 25, 40 rbl.

Fleites par 2, 4, 6, 8, 12, 18, 25, 35, 40, 50, pascha fabrikas par 45, 60, 75, 85, 90, 120, 160 un 250 rbl.
Prima ziteres par 8, 12, 15, 20, 30, 40, 60, 80, 100 rubl. un dahrgakas.
Konzerta ziteres par 8, 10, 15, 25, 40, 60, 80, un 100 rbl.
Elegijas ziteres par 15, 25, 40, 60, 80 un 100 rbl.
Koklu ziteres par 40 rbl. u. dahrg.
Lozinu ziteres par 8, 10 un 20 rbl.

Paschmahzibas skolas preeksch wiseem instrumenteem.

Ilustreti zenu rahditaji besmaksas.

Mechaniski musikas instrumenti,

kuri spehlê kad naudu eemet, noderigi beedribam u. weesnizam.

Labakàs walzetas un uz galwosch. tihras skanas romeeschu stihgas.

Gramofoni un fanografi.

Harmoniji

leelà iswehlê.

D. Makowsky,

Rigâ, Kauf-eelâ Nr. 10,

Wina Keisariskàs Majestates galma liferanta musikas instrumentu fabrikanta Jul. Heinr. Zimmermana weetneeks.

Reparaturu darbniza.

K. Lorch & beedr.

Baltijas fabrikatu noliktawâ
dabujami
wisadas sortes
audekli,
linu un pakulu dsijas
par fabrikas zenam
pee
K. Lorch & beedr.

Rigâ, Leelâ Kaleju eelâ Nr. 5, 1 trepi.

Manâ

schnitu mahkslas mahzibâ

isglihto **damas** ihsâ laikâ **schuhschanâ** un **schnitu sihmeschanâ**, par pilnigàm skrodereenem.

Galwoju par kreetnu mahzibu
Maksa par mahzibu 15 rubli

M. Rosenberg,

Rigâ, Leelâ Kaleju eelâ Nr. 5, 1 trepi.

Mahzekles no laukeem peenem ari dsihwokli ar un bez ustura. M1243

Wehweru eelâ Nr. 12.

Musika!

Karl Oberg,

Wehweru eelâ Nr. 12,

Labakà un lehtakà wisadu musikas instrumentu eepirkschanas weeta.

no leelalakàm eeksch- un ahrsemju fabrikam.

Leelakâ krahjumâ:

Wisi stihgu instrumenti kà: **wijoles, bratschas, tschellos, kontrabases, ziteres, gitares, mandolinas** un **balalaikas** ar stihgam un peederumeem.

Wisi koka un metala instrumenti, kà: korneti, meschragi, basunes, fleites, klarnetes un oboes.

Wisi sitamee instrumenti, kà: paukas, bungas, schlihwji un triangeli.

Wisi mechaniski instrumenti, kà: fortunas, simfonioni, polifoni, gramofoni, aristoni, kà ari musikas intrumenti, kuri spehlê kad naudu eemet.

Jauns! **Behrnu musikas instrumenti:** Jauns!

Trompetes, fleites, bungas, ziteres, gitares, musikas doses u. t. t.
Pascha musikas instrumentu islaboschanas darbniza.
Wehrtigus instrumentus war ar ustizibu nodot islaboschanâ.
Weikalâ atrodas apleezibas no eewehrojamàm personam par labi iswesteem darbeem. M2004

Noschu skolas wiseem instrumenteem.

Wehweru eelâ Nr. 12.

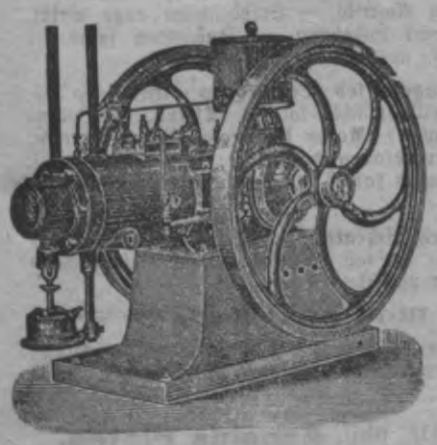

‚Avance'-

petrolejas motori u. lokomobiles,

Sweedrijas fabrikats,
atsihti labakais petrolejas motors preeksch industrijas un lauksaimneezibas wajadsibam, kà ari preeksch elektriskàm installazijam.

Generalpilnwarneeks preeksch Baltijas gubernam:

LeoLebedow,

Rigâ,
Peldu eelâ (Schwimmstr.) 17.

M 115

Sudraba medalis 1901. g.

Rigas Jubilejas isstahdê 1901. g.

J. Rudowitza M 2064

sirgleetu tirgotawa,

Rigâ, Wehweru eelâ Nr. 14.

Leelâ iswehlê: **Kreewu, angln** un **wahzu pajuhgi,** krahjumâ un uz pastelleschanu. Gatawi kutscheru uswalki. Wisi sirgleetu un seglineeku peederumi. Pascha darbniza Stabu eelâ Nr. 87, (Stabu un Awotu eelu stuhri)

Pee Baloscha.

Kalku eelâ Nr. 36, Rigâ, swesneeku tihklu fabrikas noliktawa.

Peedahwaju sawu pasihstamo krahjumu **kokwilnas, linu** un **wilnas auschamo dsiju,** gatawu **tihklu** un **wadu, deegus** un **dsijas** preeksch teem, **kokwilnas** un **wilnas seku dsiju, sehgelu deegu** un **schujamo deegu, wisadas wates.**

J. Antipow,

Rigâ, Kalku eelâ Nr. 36.

Luhdsu eewehrot manu adresi.

Tirgotajeem, semkopjeem un amatneekeem
peedahwaju leelâ iswehlê: M 2469

Ahdas, sirgleetas un wilnu,

weenigi labu un teizamu prezi par wislehtakàm zenam.

Augstzeenibâ **J. Brandt,**

Rigâ, Suworowa eelâ Nr. 20,

agrakâ Lapsinas eebraukschanas weetâ, Bukleewitscha mahjâ.

Mahzibas wehstules

grahmatweschanâ, stenografijâ, prakt. rehkinaschanâ u. t. t. **Prospektus** (ar autora gimetni) katram isjuhta par 7 kap. pastmarku. Adrese: С.-Петербургъ, Б. Рѣзвой Остр. № 29. Г-ну Р. А. Кноке.

R. A. Knoke,

Mahzibas wehstulu isdewejs. 48/50

Lihds schim **wisjannakais** un **labakais peena separators** ir

„Radiator-Kurjers".

Talab luhdsam katru, kas wehlàs separatoru eegahdatees, nekawetees personigi pahrleezinatees par **„Radiator-Kurjera"** labumeem. — Zaur weenkahrscho konstrukzju zenas lehtakas par wiseem ziteem separatoreem.

Pahrdodam ar pilnigu galwoschanu.

General-agenti:

Balkin & Co., Rigâ,

Kahrla eelâ Nr. 13,
pretim Jelgawas Tukuma woksalei.

Dabujami ari:
Jelgawâ: pee **J. Heystera,** pee masajeem wahrteem.
Jehsis: „ **Jk. Pankula.**
Walkâ: „ **W. Fischera.** M 173
Tukumâ: **Tukuma pahrtikas beedribâ.**

J. Redlicha anglu magasina.

Wisi: Skahrda un koka puhschamee instrumenti. M 583 **Wisi:** Stihgu un stamee instrumenti. Mechaniski instrumenti.

Pascha darbniza preeksch musikas instrumenteem,

godalgota Rigas Jubilejas isstahdê 1901. gadâ ar sudraba Walstsmedali.

Wijoles no 2 lihds 100 rbl.
Wezas wijoles no 20 lihds 200 r.
Wijolu-tscheli no 10 lihds 100 rbl.
Wezi wijolu-tscheli no 50 lihds 300 rbl.
Labakàs wahzu un **ihstas romeeschu stihgas.**

Akordu ziteres

us kuràm bes eerahdischanas war eemahzitees spehlet weenas stundas laikâ.

Müllera akordu ziteres, wisâs sortês.

Meinholda akordu ziteres, ar paleekamàm notim.

Thierfeldta akordu ziteres, Arioni, Minjoni, Imperiali.

Prima, konzertu, elegijas un **lozinu ziteres.**

Harmonikas

Weenrindu no 1—12 rubleem.
Diwrindu no 6—25 rubleem.
Trihsrindu par 30 un 35 rbl.
Mutes harmonikas labakais fabrikats no 20 kap. lihds 3 r. gabalâ.

Harmoniji,

labakais Wahzu un **Amerikas fabrikats.**

Mechaniski musikas instrumenti.

Automatiski paschspehletaji un ar eerihkojumu preeksch greeschanas.

Polifoni, Intonas, Iris, Ariosas, Minjoni, Pianomelodikas un Feniks

gramofoni un fonografi.

Pahrmainamas notis preeksch wiseem instrumenteem leelâ iswehlê.

Korneti no 10—75 rbl.
Meschragi no 30—100 rbl.
Fleites no 2—60 rbl.
Klarnetes no 6—75 rbl.
Pasta un medibu ragi.
Tamborini, bungas. Paukas un bekeni.

Gitares,

6 un 7 stihgu, no 2—60 rbl. gabl.

Mandolinas,

ihstas italeeschu no 4—75 rbl. gab.

Kreewu balalaikas

no 2—25 rbl. gabl.

Ilustretus zenu rahditajus issneeds un issuhta bes makfas.

Karla Feila

I. Rigas ugunsdsehschamu sprizu fabrika un maschinu darbniza ar metala leetuwi.

I. godalga: sudraba medalis.

Jubilejas isstahdê.

Leelâ Kehnina eelâ Nr. 51, Karla celas stuhri.

Telefons Nr. 1211.

peedahwâ **ugunsprizes** no 50—500 r. leeluma ar 10% rabata, eerihko **uhdens** un **twaika truhbu eetaises,** wisadus **misina wentilus, krahnus** u. t. j. pr. par fabrikas zenam. M542

Waj pasihsteet jaunako

A. B. C.

masmoderneezibas sistemu?

Schi **modernà masmoderneezibas eetaise** sastaw no:

1) **A. B. C. peena separatora,**
2) **A. B. C. zentrifugas sweestamaschinas,**
3) **A. B. C. moderneezibas peederumeem,**

maksà **kopâ** ar **separatoreem** tikai **68—165 rbl.,** **kà:**

A. B. C. separators, nokrejmo 1 stundâ **32** stopus	38 rbl.	
A. B. C. sweesta maschina	22 „	
A. B. C. moderneezibas peederumi	8 „	**68 r.**
A. B. C. separators, nokrejmo 1 stundâ **60** stopus	55 rbl.	
A. B. C. sweesta maschina	38 „	
A. B. C. moderneezibas peederumi	12 „	**105 r.**
A. B. C. separators, nokrejmo 1 stundâ **120** stopus	80 rbl.	
A. B. C. sweesta maschina	65 „	
A. B. C. moderneezibas peederumi	20 „	**165 r.**

zaur ko katram peena produzetajam jeb peena rentneekam eespehjams no peena dabut **wisuwairak krejuma** un **sweesta,** kalab ar **tamlihdsigu sweesta produkziju** muhsu laikos newar konkuret pat twaika moderneeziba, ja ta strahdà ar wezajàm sweesta maschinam.

Katris, kas grib pagatawot lehtaku un labaku sweestu, kà lihds schim, talab lai leek sew peesuhtit jaunakàs **A. B. C. masmoderneezibu sistemas prospektus** zaur apakschâ sihmetu firmu jeb firmas agenteem. M 520

Hugo Hermann Meyer,

Rigâ.

Firma dibinata 1873. gadâ.

Bes isnehmuma wisas maschinas.

Modala: Moderneezibas eetaises, moderneezibas rihki.

Maskawas teh- jas magasina

dibinata 1801. g.

leelumâ un **masumâ.**

Peter Botkina dehlu

Rigâ,

Kauf un **Kalku eelu stuhri,** pretim rahtusim,

peedahwaju zeenitajeem labu, swaigu, aromatisku

tehju,

(bes jau muhsu zenu rahditajâ minetàm sortem) **jaunpeenahkuschàs japanu un kineeschu originalbundschàs eepakatu.**

Tapat swaigas sortes 86/87

kafeju par lehtakàm zenam

un wisas **pirmàs sortes**

zukuru par birschas zenam.

„Mahjas Weesa Mehneschraksta"

1902. g. 4. burtnizas saturs:

1. **Ruhsa.** Stahsts par kalpa wihru no Seiboltu Jekaba.
2. **Leeldeenas wehsts.** No Birsneeku Sofijas.
3. **Ahrstneeziba 20. gadsimtena zela juhtis.**
4. **Sapnis tumschâ nakti.** No anglu ratsineezes Oliwas Schrainer. Tulkojis Rudolfs Balods. (Beigas.)
5. **Pa Leetawu.** Zelojuma apraksts. No Sudraba Edscha (Turpin.)
6. **Senatne.** No Raina (is „Pusidealisteem").
7. **Zihnas.** Tehlojums no J. Poruka.
8. **Augschamzelschanàs** No J. Akuratera.
9. **Tantas naidneeks.** Skatu luga peezos zehleenos no Henrika Ibsena. Latwiski tulkojis Augusts Deglaws. (Turpinajums).
10. **Wilnis schlahz.** No Adas Negri. Tulkojis Fr. Meerkalns.
11. **Saulgosi.** No Pakalna.
12. **Wina Keisariskàs Majestates Keisara Nikolaja II. austruma semju zelojums.** (Ar ilustrazijam.) Sarakstijis knafs E. Uchtomskis. Ar zeen. autora un Wisaugstakà galma ministra atlauju latwiski tulkots. (Turpinajums).
13. **Dsejols.** No Poruku Jahna.
14. **Weenigà dehla brahlis.** No Nemirowitscha-Dantschenko.
15. **Atena.** Skize no Aspasijas.
16. **Sneega pahrslas.** No J. Akuratera.
17. **Kaisliba.** No R. Baloscha.
18. **Daschadi raksti.** Latweeschu ehdeeni un dsihwokli. — Babele un Bibele. — Eiropas kustoni Amerikà. — Spihdeschana augu walsti. — Koku aissargaschana pret puhschanu. — Salomona salas. — Spihdoscha gala. — Bilschu apraksti. — Pasinojumi.

Bildes: **Meera engels jeb Leeldeenas rihts.** No Ch. Butlera. (Uf sewischkas lapas). **Tiziba.** No Bodenhausena. (Uf sewischkas lapas.) **Mater Dolorosa.** No C. Doltsche. **Breesmigaka par wisu ir nesapraschana.** No Saschas Schneidera. — **Gopuras Schrirangamas salà.** — **Galda plates waj seenas tepdeka ornaments.**

„Mahjas Weesa Mehneschraksts" maksà: Bes peesuhtischanas **2** rbl. **60** kap. par gadu, **1** rbl. **40** kap. par pusgadu, ar peesuhtischanu **3** rbl. par gadu, **1** rbl. **60** par pusgadu.

Burtniza maksà 30 kap.

Apstellejumus un sludinajumus peenem: Ernsta Plates drukatawà Rigà, pee Petera basnizas. „Deenas Lapas" ekspedizijà. Skahrnu eelà Nr. 13 un katrà grahmatu tirgotawà.

Augstzeenibà Dr. phil. **Arnolds Plates,**
„Mahjas Weesa Mehneschraksta" isdewejs.

Scholaiku par labakeem atsihtas M 588

peena zentrifugas

„Radiator Kurier"

par lehtakàm zenam kà wisur zitur.

Buhwapkalumus.

Amatneezibas rihkus.

Saimneezibu un lehku eerihkojumu preekschmetus

peedahwà no sawa bagatigà krahjuma

M. P. Silleneeks, Rigâ,

Terbatas eelà Nr. 7.

Drukats pee grahmatu drukataja un burtu lehjeja Ernsta Plates Rigà, pee Petera basnizas.

Sche klaht „Literariskais Peelikums".